

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

TRESTNÁ ČINNOST MLÁDEŽE NA ÚZEMÍ PRAHY

Autor práce: Lukáš Mádr, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Janu Bouchalovi za cenné rady,
připomínky a metodické vedení při jejím zpracování.

ABSTRAKT

MÁDR, L. *Trestná činnost mládeže na území Prahy : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2015. 59 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jan Bouchal.

Klíčová slova: mládež, příčiny kriminality, prevence kriminality, opatření, trestní právo

Tato práce se věnuje kriminalitě mládeže, která je vážným celospolečenským problémem. Vymezuje základní pojmy, jako jsou dítě, mládež apod., zároveň vysvětluje nejčastější příčiny, které vedou k delikventnímu chování jedince, a v neposlední řadě se zaměřuje na prevenci, která může předejít vzniku kriminogenních faktorů. Pozornost je současně věnována trestněprávní úpravě delikvence mládeže, a to především sankcím, jež jsou mládeži ukládány za protiprávní jednání. Praktická část se orientuje na výzkum, který je realizován pomocí statistické analýzy. Ze statistického šetření jsou použita data, která obsahují meziroční vývoj kriminality mládeže na území Prahy za období 2010 až 2014, a zároveň objasňují vývoj jednotlivých druhů kriminality.

ABSTRACT

MÁDR, L. *The Criminal Activities of Adolescents in Prague : Bachelor thesis.*
České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2015. 59 p.
Supervisor : JUDr. Jan Bouchal.

Key words: adolescent, causes of crime, prevention of crime, measures, criminal law

This work focuses on juvenile crime, which is a serious social problem. It defines the basic terms such as child, youth, etc. and explains the most common causes that lead to delinquent behaviour of individuals, and finally focuses on prevention, which should prevent crime factors. Attention is also paid to the criminal regulation of youth delinquency and especially to the penalties which are imposed to youth for infringement. The practical part focuses on the research that is carried out by statistical analysis. For statistical survey there are used data, which include the annual development of youth crime in Prague for the period 2010 to 2014 while explaining the development of individual types of crime.

Obsah

ÚVOD	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	11
3 PŘÍČINY A PREVENCE KRIMINALITY MLÁDEŽE	14
3.1 Příčiny.....	14
3.1.1 Dědičnost	14
3.1.2 Vliv rodiny	15
3.1.3 Vliv vrstevnické skupiny	16
3.1.4 Vliv školy.....	18
3.2 Prevence.....	19
3.2.1 Sociální prevence	20
3.2.2 Situační prevence	21
3.2.3 Viktimologická prevence	23
4 TRESTNĚ PRÁVNÍ DŮSLEDKY KRIMINALITY MLÁDEŽE	24
4.1 Trestní odpovědnost	24
4.2 Opatření ukládaná mladistvým	24
4.2.1 Výchovné opatření.....	25
4.2.2 Ochranná opatření	29
4.2.3 Trestní opatření	31
4.3 Opatření ukládaná dětem mladším patnácti let.....	32
5 VÝZKUMNÁ ČÁST	34
5.1 Cíl výzkumu, výzkumné hypotézy.....	35
5.2 Výsledky výzkumu.....	35
5.3 Ověření hypotéz	50
ZÁVĚR	52
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	55
SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK A GRAFŮ	58

ÚVOD

Kriminalita mládeže je vážný společenský problém, a proto by mu také měla být věnována dostatečná pozornost. Její závažnost dokazuje i to, že se tímto jevem zabývá řada vědních oborů, jako je např. kriminologie, sociologie, sociální pedagogika apod. Tyto vědní obory kriminalitu mládeže zkoumají v různých rovinách, a to jak v oblasti osobnosti jedince, společenské normy, tak i právních důsledků, a proto se jejich předmět zkoumání prolíná.

Složitost problému spočívá i v tom, že kriminalita mládeže má řadu příčin. Na vznik delikventního chování zpravidla působí více faktorů. V této souvislosti pak není možné zodpovědně tvrdit, že závadové chování vyvolala např. jen škola. Mohl působit i další faktor, např. vrstevníci.

Vliv na vývoj jedince mají nejen faktory dědičnosti, ale zejména jeho okolí, pozitivně i negativně je dítě formováno v rodině, škole, svými vrstevníky i ve svém volném čase. Vliv prostředí může pozitivně ovlivnit například působení preventivních programů a opatření, které vycházejí z různých legislativních norem, jsou prováděny specifickou i nespécifickou formou a vždy by měli směřovat zejména k aktuálnímu problému vyskytujícímu se v konkrétním prostředí.

Do 19. století byli dětsí pachatelé trestáni v podstatě jako dospělí. Poté došlo ke změně. V souvislosti s novými poznatky ze sociálních věd vyplynulo, že na vznik delikventního chování jedince má vliv prostředí, ve kterém vyrůstá. Již v této době se vycházelo z toho, že za selhání dítěte nese odpovědnost rodič, např. tím, že mu nevěnuje dostatečnou péči. Zároveň se bral ohled na to, že období dětství je doba rozumové nevypěstlosti. Proto započaly reformy, které měly odlišit přístup k jeho sankcionování a vytvořit systém soudnictví pro mládež.¹ V současné době v České republice upravuje kriminalitu mládeže zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSM“), který je tzv. *lex specialis* k zákonu č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“), a č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.² Tento zákon podle § 1 odstavce a) ZSM vymezuje podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní

---

¹ HULMÁKOVÁ, J. *Trestání delikventní mládeže*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 1-2.

² NOVOTNÝ, F. et al. *Trestní právo hmotné*. 3. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2010, s. 309.

činy uvedené v trestním zákoníku, opatření ukládaná za takové protiprávní činy, postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže.³ Je vhodné dodat, že opatření ukládaná mládeži jsou podle ZSM koncipována tak, aby bylo možné jedince ještě napravit. Dětský pachatel, oproti tomu dospělému, má větší šanci, aby se rehabilitoval a zapojil do běžného společenského života. Osobnost dítěte je ve vývoji a je tak patrný předpoklad možnosti tento vývoj usměrnit ke zdravému životnímu stylu jedince v kulturně vyspělé společnosti, a proto jsou vhodně zvolená opatření ukládaná za protiprávní činy důležitým prvkem, který může vést ke změně chování.

---

³ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4030.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je analyzovat kriminalitu mládeže z právně-sociologického hlediska a rozborem statistik o počtu spáchaných trestných činů mládeží na území Prahy dokumentovat závažnost této trestné činnosti. Současně objasnit vývoj jednotlivých druhů kriminality mládeže na území Prahy za období 2010 až 2014. Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol.

V první kapitole je stanoven cíl a metodika práce. V následující kapitole jsou definovány pojmy, které souvisí s kriminalitou mládeže a jsou důležité pro zkoumání daného problému - např. pojem mládež, co je provinění atd.

Třetí kapitola se věnuje příčinám kriminality mládeže a současně pojednává o prevenci kriminality. V úvodu kapitoly jsou vymezeny faktory, které především ovlivňují kriminalitu mládeže a její příčiny. Mezi tyto faktory patří dědičnost, rodina, škola apod. A rovněž zde je uvedeno, jak se prevence kriminality uskutečňuje a jak se rozděluje.

Čtvrtá kapitola se zabývá trestní odpovědností mládeže a sankcionováním dětských a mladistvých pachatelů. Zaměřuje se na druhy postihů, které je možné vůči mládeži uplatňovat za jejich protiprávní jednání.

Pátá kapitola je praktickou částí práce, kde je pomocí statistických výstupů dokumentován vývoj celkové kriminality mládeže za období od roku 2010 do 2014 na území hlavního města Prahy, a podrobně popisuje vývoj jednotlivých druhů kriminality spáchané mládeží v tomto období. Jsou zde uvedeny statistiky kriminality dětí i kriminality mladistvých.

V závěru je uvedeno shrnutí zjištěného stavu současného vývoje kriminality dětí a mládeže na území hlavního města Prahy a nástin možných doporučení, které by vedly ke snížení delikvence dětí a mládeže.

Práce vychází z odborné literatury, která se věnuje kriminalitě mládeže ať už z právního či sociálního hlediska, z právních předpisů České republiky, zejména ze zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a z materiálů

dostupných z veřejné počítačové sítě Internet, odkud byly mimo jiné získány statistické údaje Policie České republiky.

V této práci byl zvolen kvantitativně orientovaný výzkum provedený formou metody analýzy. Analýza je koncipovaná jako statistická a v kvantitativním výzkumu jsou použity statistické údaje Policie České republiky. Na začátku výzkumného šetření jsou stanoveny hypotézy. Výzkumem je sledován vývoj kriminality mládeže na území Prahy za období let 2010 až 2014. Na základě výsledku je zhodnocen daný stav kriminality mládeže. Dále je provedeným výzkumem objasňován vývoj jednotlivých druhů kriminality dětí a mladistvých na území Prahy za stejné období. V analýze jsou použity grafy a tabulky, ve kterých je přehledně znázorněn současný stav a vývoj zkoumaného jevu. Všechny tabulky a grafy jsou podrobně popsány a jednotlivě vyhodnoceny na základě zjištěného statistického vývoje.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

„*Kriminalita mládeže je výrazně multidisciplinární problematika*“⁴, aplikovaná terminologie je z tohoto důvodu různorodá, vychází ze společenských věd, z práva civilního a z práva veřejného. Některé pojmy se proto shodují, jiné se naopak rozcházejí anebo se jim vůbec nedostává.⁵ V následujícím souhrnu bude ve stručnosti nastíněna složitost souvisejících pojmů s danou problematikou.

➤ Mládež

Pojem mládeže se váže na různé věkové kategorie, a to v návaznosti na předmětu a rozsahu zkoumání jednotlivých vědních oborů.⁶ Mládeži se podle § 2 odstavce 1 písmena a) ZSM rozumí děti mladší patnácti let a mladiství (15-18 let).⁷ Zatímco Průcha⁸ definuje mládež jako sociální skupinu ve věku 15 až 25 let.

➤ Mladistvý

Za mladistvého je podle § 2 odstavce 1 písmena c) ZSM považován ten, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku.⁹ Zatímco podle Pravidel OSN na ochranu mládeže zbavené svobody, tzv. Havanská pravidla, je za mladistvého považována každá osoba mladší 18 let.¹⁰

➤ Dítě

Dítětem se podle Úmluvy o právech dítěte rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, jestliže není zletilosti dosaženo dříve podle právního předpisu, který se na

---

⁴ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2002, s. 11.

⁵ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2002, s. 11.

⁶ CHMELÍK, J. *Vyšetřování trestné činnosti mládeže a páchané na mládeži v teorii a praxi*. Praha: MV ČR, Sekce personální práce a vzdělávání, 1995, s. 4.

⁷ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4030.

⁸ PRŮCHA, J., ŠALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 6. aktualiz. a rozš. vyd. Praha : Portál, 2009, s. 156.

⁹ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4030.

¹⁰ HULMÁKOVÁ, J. *Trestání delikventní mládeže*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 17.

dítě vztahuje.¹¹ Podle § 126 trestního zákoníku se za dítě považuje osoba mladší osmnácti let, pokud trestní zákoník nestanoví jinak¹², a podle § 2 odstavce 1 písmena b) ZSM se dítětem rozumí ten, kdo v době spáchání činu jinak trestného nedovršil patnáctý rok věku.¹³ Humálková¹⁴ ve své knize zmiňuje, že již trestní zákoník Marie Terezie z 18. století, tzv. Constituto Criminalis Theresiana, začal rozlišovat období dětství do věku 7 let. Průcha¹⁵ poznamenává, že některá pojetí pokládají za dítě jedince, který se ještě nenarodil, tj. v prenatálním období vývoje plodu.

➤ Trestný čin

Trestný čin je podle § 13 odstavce 1 trestního zákoníku protiprávní čin, který trestní zákoník označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. Trestné činy mohou být spáchány úmyslně či z nedbalosti. Podle § 13 odstavce 2 trestního zákoníku lze trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.¹⁶

➤ Provinění

Proviněním se dle § 6 odstavce 1 ZSM označuje trestný čin, který spáchal mladistvý, tj. fyzická osoba ve věku 15 až 18 let.¹⁷

➤ Čin jinak trestný

Činem jinak trestným se označuje čin, který je ve smyslu trestních kodexů relativně beztrestný, přestože za jiných okolností by trestným činem byl. Teorie práva rozlišuje dva typy činů jinak trestných. Do první skupiny lze zařadit činy, jichž se

---

¹¹ Vláda České republiky: Úmluva o právech dítěte [online]. [cit. 2014-12-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rp/dokumenty/zpravy-plneni-mezinumluv/umluva-o-pravech-dite-42656/>>.

¹² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 382.

¹³ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4030.

¹⁴ HULMÁKOVÁ, J. *Trestání delikventní mládeže*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 1.

¹⁵ PRŮCHA, J., ŠALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 6. aktualiz. a rozš. vyd. Praha : Portál, 2009, s. 55.

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 356.

¹⁷ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4031.

dopustily osoby, které nejsou trestně odpovědné, a druhou skupinu tvoří činy spáchané trestně odpovědnými osobami, které však nedosahují požadovaného stupně společenské nebezpečnosti¹⁸

---

¹⁸ ŠÁMAL, P. et al. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*, 3. vyd. Praha: C.H.Beck, 2011, s. 13.

3 PŘÍČINY A PREVENCE KRIMINALITY MLÁDEŽE

Jestliže chceme analyzovat kriminalitu mládeže, musíme se zabírat především příčinami jejího vzniku. Analýza této problematiky je dále nutná pro zvolení vhodné a účelné prevence kriminality.

3.1 Příčiny

Už v dobách, kdy se začala formovat lidská společnost a s ní společenské předpisy, bylo považováno delikventní chování jako za jev závažného porušování společností stanovených pravidel, proti kterému se musí společnost bránit. A proto je zjišťování příčin tohoto chování předmětem zkoumání věd o člověku.¹⁹ „*Za determinující faktory, které ovlivňují kriminalitu mládeže, jsou považovány ty, které formují osobnost člověka*“²⁰ Při vytváření osobnosti má nejen důležitou roli rodina, přátelé a prostředí, ale i škola, kamarádi, parta a další.²¹ Schelleová²² upozorňuje, že náprava kriminálního jedince závisí na pochopení příčin jeho chování, které se odklání od toho, co společnost akceptuje, tj. postižení kriminogenních faktorů zapříčiňující toto jednání.

3.1.1 Dědičnost

Dědičné dispozice ovlivňují jedince od jeho početí až do smrti. Genetickou výbavu získá člověk svým početím. Ke kombinaci dědičných vloh otce a matky dochází spojením dvou zárodečných buněk, tj. vajíčka a spermie. Více než dva bilióny genetických informací obsahují obě zárodečné buňky. Buňky vznikají specifickým dělením a může dojít i k náhodným kombinacím genetického materiálu. To je důvodem, proč jsou dědičné dispozice potomstva tak různorodé. Soubor všech genů, tzv. genotyp, se během vývoje jedince zpravidla nemění. Obecně platí, že dědičné dispozice se nemusí prosadit ve stejné míře. V každém člověku je mnoho genů, které se vůbec neuplatní. Jaký nakonec člověk bude, to záleží na mnoha okolnostech, přičemž ne všechny mají genetický základ. Jestli se nějaký gen uplatní, závisí např. i na vnějším

¹⁹ SHELLEOVÁ, I. et al. *Právní postavení mladistvých*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004, s. 21.

²⁰ CHMELÍK, J. *Výšetřování trestné činnosti mládeže a páchané na mládeži v teorii a praxi*. Praha: MV ČR, Sekce personální práce a vzdělávání, 1995, s. 5.

²¹ CHMELÍK, J. *Výšetřování trestné činnosti mládeže a páchané na mládeži v teorii a praxi*. Praha: MV ČR, Sekce personální práce a vzdělávání, 1995, s. 5.

²² SHELLEOVÁ, I. et al. *Právní postavení mladistvých*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004, s. 21.

prostředí. Vnější prostředí to ale neovlivňuje vždycky stejně. Záleží na dědičných předpokladech jedince, lidé s jiným dědičnými předpoklady mohou mít různou odezvu na stejné prostředí.²³

Lidé od svých předků dědí tzv. vlohy pro duševní život. Je to pouhé předurčení, které vlastnosti si bude jedinec osvojovat, např. po předcích nedědíme dobrou paměť, ale pouze vloh pamatování, a teprve poté, co budeme vloh rozvíjet, získáme kvalitnější paměť. Žádný člověk také nedědí zájmy, které měli jeho rodiče, ale předpoklady, aby se u něj vytvořily stejné zájmy, jestliže je výchovou a prostředím k nim směřován.²⁴

3.1.2 Vliv rodiny

Rodina je nejdůležitějším sociálním prostředím, jelikož dítěti dává základní sociální dovednosti. Život v nesprávném prostředí tvoří riziko ve smyslu rozvoje nechtěných způsobů a vzorců chování a špatných osobnostních charakteristik. Dítě si může osvojit s identifikací rodiče poruchové chování a přijmout nežádoucí hodnotový systém.²⁵ Rodinná má tedy zásadní význam pro vytváření osobnosti jedince, pokud takovou funkci neplní a mladý člověk si z ní neodnáší správný vztah a úctu k hodnotám společnosti, může dojít ke vzniku kriminogenního prostředí.²⁶

Jedním z negativních vlivů, který má vliv na postavení dítěte v rodině, je rozvodovost.²⁷ Děti, které vychovává jen jeden rodič, mají o něco horší výsledky ve škole, jsou více náchylné ke zdravotním a psychickým problémům a mají více konfliktů se zákonem, než děti, které žijí s oběma rodiči. Přítomnost otce v rodině byla prokázána jako faktor, který brání kriminálnímu chování syna. Chlapci, kteří vyrůstají v rodině s vlastním otcem, jsou méně náchylní k porušování zákona, než chlapci s nevlastním otcem nebo bez otce.²⁸ Nepřítomnost představitelů dospělé mužské role u chlapců

---

²³ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000, s. 16-17.

²⁴ VACÍNOVÁ, M. *Vybrané kapitoly z psychologie*. Praha: Československý spisovatel, 2011, s. 15.

²⁵ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. rozš. vyd. Praha: Portál, 2004, s. 782.

²⁶ CHMELÍK, J. *Vyšetřování trestné činnosti mládeže a páchané na mládeži v teorii a praxi*. Praha: MV ČR, Sekce personální práce a vzdělávání, 1995, s. 8.

²⁷ SEJČOVÁ, L., *Deti, mládež a delikvencia*. Bratislava: Album, 2002, s. 98.

²⁸ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2011, s. 40.

zvyšuje i vliv skupin vrstevníků. To vede k nárůstu skupinových aktivit, které mohou poté vést ke kriminálnímu jednání.²⁹

Sejčová poukazuje na to, že na rozpadu vývoje osobnosti dítěte se zřetelně podílí disfunkční rodina, přičemž není podstatné, zda se jedná o rodinu úplnou, či neúplnou. Pokud v rodině převažují špatné vztahy, alkohol a hádky, tak může dojít k poškození vývoje dítěte a dítě může být traumatizováno. V úplných rodinách, kde jsou disfunkční a špatné vztahy, se můžeme častěji setkat i s tyranii, zneužíváním apod. Častá nedorozumění a hádky deformují profily dětí a mladistvých. Problémový jedinec se už poté lehce dostává od menších prohřešků, jako např. úteků z domova, záškoláctví, k těm těžším, kdy se podílí na závažné trestné činnosti.³⁰

Zvláštní případ tvoří děti, které prošly výchovou v náhradních domovech. Tyto děti mají sníženou schopnost navazovat vztahy a hledat v nich radost, mají i snížený smysl pro realitu. Tím, že nemohly své chování korigovat v dlouhodobém poměru k respektovanému dospělému, jejich kriminální chování může být v průběhu vývoje projevem naivity. Jejich přizpůsobení na ústav je zajisté lepší než přizpůsobení na život mimo dané zařízení. Na základě toho může být pro ně i vězení ve skutečnosti známým prostředím, které mu neúmyslně dávají přednost před samostatným životem.³¹

Lze tedy shrnout, že rodina má rozhodující vliv na dítě. Špatné nebo neúplné rodinné prostředí může způsobit, že se z dítěte stane problémový jedinec. Takové prostředí mu neposkytuje dostatečné podmínky pro jeho zdravý vývoj.

3.1.3 Vliv vrstevnické skupiny

„Snaha o osamostatnění, které by poskytovalo potřebný prostor pro další vývoj osobnosti, bývá doprovázena orientací na jiné sociální skupiny, než je rodina. Pro pubescenta mají čím dál větší význam vrstevníci, kteří mají podobné problémy jako on.“³²

Skupinovitost patří mezi významné socializační činitele. Hlavním rysem vrstevnické skupiny je, že se skládá ze stejně starých členů, jež si budují vlastní subkulturu. Typické je pro ně to, že jsou dobrovolné a zpravidla se zaměřují na

²⁹ FITZGERALD, M. et al. *Přehled znalostí o násilí mezi mládeží: Trendy, strategie a reakce v členských státech Evropské unie*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2006, s. 27.

³⁰ SEJČOVÁ, L., *Deti, mládež a delikvencia*. Bratislava: Album, 2002, s. 100.

³¹ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2011, s. 43.

³² VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. s. 243.

volnočasové aktivity. Je řada příčin, proč se děti a mladiství stávají členy takové skupiny, např. se může jednat o uspokojování citových potřeb mladého jedince, skupina svým členům umožňuje také dosáhnout i úspěchu a rovněž jim dává možnost materiální potřeby, např. trestnou činností.³³

Vrstevnícká skupina slouží mladému člověku jako opora stávající identity. Může se vymezit příslušností ke skupině, a to tzv. skupinovou identitou, která mu v průběhu osamostatňování pomáhá přestat nejistotu. U jedince se snižuje individuální odpovědnost a zvyšuje se pocit sebejistoty, sebevědomí a moci, jež by zřejmě nedosáhl. Skupinová identita zajišťuje jedinci zázemí. Ve vrstevnícké skupině dochází k naplnění potřeb a bezpečí jedince. V důsledku toho se pak stávají vrstevníci neformálními autoritami, které za dané situace mohou mít větší vliv než dospělí.³⁴

U dětí, které jsou deprimované malou podporou rodiny, je větší pravděpodobnost, že budou toužit po kladném přijetí vrstevnícké skupiny, než u dětí s dobrým rodinným zázemím.³⁵ Takový mladý člověk se lehce začlení do určitého uskupení a podlehne protispolečenskému vlivu proto, že je v něm silná osobnost. Negativisticky se může chovat z toho důvodu, že protestuje proti chybám a nedostatkům ve společnosti, je totiž velmi citlivý na své okolí. Důležitou roli při vstupu do party má rovněž přirozená vlastnost člověka vyniknout nad ostatními, upoutat pozornost, být zajímavý apod.³⁶

Holas uvádí, že skupinovitost je jedna ze zásadních znaků závadového jednání mládeže. Navíc tvrdí, že samostatně pracující mladistvý kriminálník je spíše výjimkou. Naproti tomu dva a více členů jsou charakteristickou strukturou. Skupiny nejsou organizované jako u kriminality dospělých. Pro mládež jsou charakteristické právě party. Někdy jejich činností bývá i společné užívání drog.³⁷

Vrstevnícká skupina je významným prostředkem socializace. Může mít na jedince jak pozitivní, tak negativní vliv. Mládež ve skupině naváže přátelské vztahy, naučí se vyměňovat názory, zvyšuje se jí úroveň sebevědomí atd. Na druhé straně může

---

³³ ŠURYOVÁ, E. *Kriminalita mládeže*. Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 2003, s. 65.

³⁴ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000, s. 244.

³⁵ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2011, s. 83.

³⁶ CHMELÍK, J. *Výšetřování trestné činnosti mládeže a páchané na mládeži v teorii a praxi*. Praha: MV ČR, Sekce personální práce a vzdělávání, 1995. s. 7-8.

³⁷ HOLAS, J. Základní rysy delikvence mladistvých v ČR. *Kriminalista* [online]. 2007, roč. 7, č. 3 [cit. 2014-12-1]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalistika-728588.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>>.

mít řadu špatných vlivů na jedince, bude jednat pod vlivem party a může se dopouštět kriminálního jednání.

3.1.4 Vliv školy

Škola je významným místem socializace. Dítě zde získá nové zkušenosti, než které získalo v rodině. Škola rozvíjí jeho schopnosti a dovednosti, a současně stanovuje i budoucí sociální pozici každého dítěte, neboť jeho úspěšnost ovlivňuje profesní volbu. Škola má vliv i na sebehodnocení a neúspěch ve škole může mít vliv na jeho další směřování.³⁸

Problémy dítěte mohou vycházet z konfliktního postavení mezi pedagogem. Janiš ve své knize charakterizuje práci pedagoga jako jednu z nejnáročnějších profesí, požadavky na ní jsou velmi značné. Tato profese si vyžaduje vnímavost pro různé sociální situace a emocionální stabilitu spjatou se sebeovládáním. To představuje pro pedagoga vysoké nároky na duševní činnost a přináší mu to značné pracovní vypětí. To se pak běžně u našich pedagogů projevuje syndromem vyhoření. K únavě pedagogicko-sociální, ale i k psychické a fyzické vede neustálá nezbytnost komunikace, soustředění a využívání všech duševních procesů.³⁹ Nejsilnějším motivem žákova učení je především vztah k učiteli. Učitel může svým negativním chováním vůči jednomu nebo více žákům vyvolat v dítěti nechuť k učivu, spolužákům a k celému školnímu prostředí. Jestliže je záporné chování učitele namířeno dlouhodobě na konkrétního žáka, tak tento může věc řešit tím, že přestane docházet do vyučovacích hodin, aby se vyhnul kontaktu s učitelem. Dlouhodobé neřešení této situace může vést k postupnému odcizování vůči školní instituci.⁴⁰ Učitelův nezájem nebo agresivita mohou vytvořit také vhodné podmínky pro šikanování. Učitel svým chováním žákům dá najevo, které dítě je v jistém ohledu neuspokojivé, a tito se pak cítí oprávněni ho beztrešně napadat.⁴¹

Nutno dodat, že škola by si měla důsledně vybírat své pedagogy. Mělo by se jednat o kvalifikované a profesionální pracovníky, kteří mají odbornost v pedagogice, psychologii a sociologii. Zároveň by bylo žádoucí takového pedagoga podrobit i psychotestům a zjistit, zda má vůbec předpoklady pro danou profesi. A také by nebylo

---

³⁸ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000, s. 148.

³⁹ JANIŠ, K. et al. *Kapitoly ze základů pedagogiky*. 2. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2005, s. 90-91.

⁴⁰ ŠURYOVÁ, E. *Kriminalita mládeže*. Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 2003, s. 55.

⁴¹ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2011, s. 75.

na škodu, aby si každá škola vytvořila systém na kontrolu pedagogů. Tyto opatření by pak mohly snížit riziko, že u jedince dojde k výskytu delikvence v důsledku jednání pedagogického pracovníka.

Vznik problémů u žáka může také souviset s jeho postavením mezi spolužáky. Školní třída má v určitém období značnou autoritu a dítě si potřebuje získat dobré postavení. Skupina dětí si v tomto věku nastavuje svá vlastní pravidla platné pro všechny. Pokud tomuto očekávání dítě nevyhovuje, může být vyloučeno ze skupiny.⁴² Odmítnutí žáci poté přenášejí vztek na celý školský život a učení. Takové ubližování může dítěti poškodit osobnost a vyprovokovat jeho agresivitu.⁴³

Vývoji směrem ke kriminalitě může napomáhat i škola. Ignorování očividných přestupků, nesrozumitelná pravidla, která souvisí s požadavky na chování dětí, nevhodné způsoby v procesu trestání žáků, zaujaté rozhodování pedagogů, ale i neobjektivní obviňování rodičů, může dítěti zničit představu o tom, že jeho jednání a chování má stanovené hranice a že tyto hranice si řídí pravidly fair play.⁴⁴

3.2 Prevence

Zapletal⁴⁵ definuje prevenci kriminality jako souhrn aktivit, jejímž cílem je předcházet páčání trestných činů, snižovat výskyt trestných činů či odstraňovat a neutralizovat příčiny a podmínky původu kriminogenních faktorů.

Vyskytuje se řada nejrůznějších názorů na řešení kriminality mládeže pomocí preventivních opatření, např. od přímých strategií, legislativních změn apod. Všechny by ale měly dodržovat jednotné principy. Preventivní aktivity, které se zaměřují na kriminalitu mládeže, vyžadují respektování základních práv dětí a práva na soukromí jejich rodin. Práva dítěte se musí respektovat už od primární prevence. Při preventivních aktivitách je důležité přijímat různá opatření na základě odborných podkladů, aby nebyly v rozporu se zákonem. V prevenci je zásadní informovanost o závadovém chování jedince, aby se co nejdříve zabránilo tomu, že jedinec začne páchat závažnější skutky, které by mohly být řešeny prostředky trestního práva. Na závadové chování by měly především upozorňovat rodiče, včas by měla ale upozorňovat i škola, např. na krádeže, záškoláctví apod. V zájmu dítěte je možné upozornit orgány sociálně-právní

⁴² VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. rozš. vyd. Praha: Portál, 2004, s. 789.

⁴³ SEJČOVÁ, I., *Deti, mládež a delikvencia*. Bratislava: Album 2002, s. 116.

⁴⁴ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2011, s. 76.

⁴⁵ ZAPLETAL, J. et al. *Prevence kriminality*. 2. přepracované vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2005, s. 8.

ochrany, policii, státní zastupitelství, soudy apod. Proces prevence kriminality může být především úspěšný, když se nezanedbá, neodkládá a začne se od nejmenšího věku dítěte.⁴⁶

Podle obsahu rozdělujeme prevenci na sociální, situační a viktimologickou, tyto druhy prevence jsou detailně rozebrány v následujících podkapitolách.

Nejzákladnější rozdělení prevence kriminality je podle okruhu adresátů, tj. na:

- **primární prevenci**, která se orientuje na změnu hodnotové orientace dětí, a to od nejmenšího věku až po mladé dospělé. Obsahuje vzdělávací, volnočasové, poradenské a osvětové aktivity. Pozornost je především zaměřena na aktivity, které pozitivně působí na trávení volného času mládeže,
- **sekundární prevenci**, která se zabývá mládeží, u které je zvýšeno riziko, že je ohrožena společensky nežádoucím jevem, např. záškoláctvím, drogovou závislostí, extrémismem apod., nebo že se bude dopouštět trestné činnosti,
- **terciální prevenci**, která se zabývá těmi dětmi a mladistvými, kteří již spáchali nějaký trestní čin. Snaží se odstranit recidivu, negativní jednání, jako je např. šikana, útěk z domova apod., a také o znovu začlenění delikventního jedince do společnosti, např. tím, že ho motivuje, aby se vzdělával.⁴⁷

Z hlediska uvedeného rozdělení, lze konstatovat, že velmi klíčovou je primární prevence. Ta se snaží pozitivně působit na každé dítě, ne jenom to rizikové. V důsledku toho je možné u některých dětí předejít budoucím problémům. U sekundární prevence je důležité správně určit potenciálního pachatele a včas na něj reagovat.

3.2.1 Sociální prevence

Sociální prevence se soustředí na sociálně-patologické jevy, je součástí sociální politiky, z hlediska prevence působí na změnu společenských, kulturních, ekonomických a dalších podmínek prostředí, které mohou mít kriminogenní účinky.⁴⁸ Těmito kriminogenními jevy mohou být např. záškoláctví, drogová závislost, extrémistické skupiny apod.

---

⁴⁶ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2002. s. 118-119.

⁴⁷ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2002, s. 59-60.

⁴⁸ BUBELÍNY, J. *Prevencia kriminality. Vybrané otázky teorie, metodiky a praxe*. Bratislava: Policajný inštitút AFG Trnava, 1998, s. 10.

Sociální prevence cílí na děti s úmyslem působit na jejich chování a ovlivnit ho ještě před tím, než se začnou dopouštět trestné činnosti. Množství dospělých pachatelů totiž začala s kriminalitou již v dětství. Sociální prevence se zároveň soustředí na změny struktur ve společnosti, které na socializaci mladých lidí mají špatný vliv, a na základě kterých se z nich později mohou stát pachatelé trestných činů. V rámci sociální politiky lze uplatnit řadu opatření, aby byl pachatel trestných činů nasměrován na správnou cestu. Tyto jsou zaměřené např. na rodinu, výchovu, vzdělání apod.⁴⁹ O kriminální mládež a méně závadové děti také pečují instituce v rámci školství. Velice významní jsou výchovní poradci působící na každé základní škole, kteří mohou u dítěte objevit a zdárně vyřešit začínající potíže. Na dítě mohou působit i pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra. Škola je hned po rodině druhým nejdůležitějším socializačním činitelem a může částečně napravit chyby rodinné výchovy. Nezbytností ale je, aby dítě mělo ke škole kladný vztah. To můžou ovlivnit zejména učitelé, když u dětí, které nemají dobrý prospěch, odhalí pozitivní vlastnosti. Je žádoucí, aby škola dbala i na výuku rodičů, aby si věděli rady v otázkách rodinné výchovy.⁵⁰

„Efektivita sociální prevence je obtížně statisticky či ekonomicky měřitelná, lze na ni jen usuzovat, a to z hlediska odhadů sociálních perspektiv jedinců.“⁵¹ Pokud má být sociální prevence účinná, musí se uskutečnit na základě kvalitní analýzy sociální situace.⁵²

Velmi pozitivně lze hodnotit, že sociální prevence se zaměřuje od počátku na děti. Jelikož v jejich věku lze nejlépe eliminovat možné rizikové faktory, a to proto, že se jejich osobnost teprve utváří.

3.2.2 Situační prevence

Situační prevence cílí na omezení příležitostí ke spáchání trestných činů, na odstranění kriminogenních situací a na zvýšení rizika dopadení pachatele.⁵³ Teorie

---

⁴⁹ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2002, s. 60.

⁵⁰ NOVOTNÝ, O. et al. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001, s. 166.

⁵¹ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, s. 16.

⁵² BUBELÍNY, J. *Prevencia kriminality. Vybrané otázky teorie, metodiky a praxe*. Bratislava: Policajný inštitút AFG Trnava, 1998, s. 10.

⁵³ ONDICOVÁ, M., UHRIN, S. *Prevencia kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 14.

situační prevence vychází z praxe, která ukazuje, že na určitých místech, v určité době a za určitých okolností se vyskytují některé typy kriminality.⁵⁴

Na vznik mnoha kriminogenních situací mají vliv zvyklosti, životní stereotypy a rituály obyvatel předmětného místa. Tento fakt můžeme lehce vyjádřit na několika příkladech. Bytové jednotky se o dovolených, o víkendech a během běžných denních pracovních dob vylidňují. To umožňuje pachatelům snadné vloupání do bytů. Do nákupních center a na různé společenské a kulturní akce chodí lidé s vyšším finančním obnosem, což dává příležitost ke krádeži kapsářům. Lákavá je pro pachatele majetkové trestné činnosti i moderní technika, kterou mají lidé běžně při sobě, jako mobilní telefony, tablety, notebooky apod. Naopak jim určitý druh vyspělé techniky dokáže také bránit, některé zločinné profese díky ní úplně vymizeli, např. kasaři.⁵⁵

„Úspěšnost situační prevence je vysoká, je však podmíněna adekvátní volbou opatření a finančními a personálními prostředky do ní vloženými.“⁵⁶ Účinná může být hlavně u majetkové kriminality a pouliční kriminality, tj. krádeže vloupáním, krádeže aut, krádeže jízdních kol, vandalismus apod., a také některé kriminality mravnostní a násilné, např. loupeže. Nicméně její účinnost je pouze krátkodobá, popř. vede k přesunu kriminality.⁵⁷

Zavádění situační prevence je levné a lehce lze měřit její přínos, tento se zvyšuje, jestliže se kombinuje se sociální prevencí a viktimologickou prevencí.⁵⁸

Je vhodné dodat, že situační prevence se odlišuje od prevence sociální tím, že se nesoustředí přímo na samotného pachatele, ale různými prostředky se pokouší snížit počet příležitostí ke spáchání trestného činu. Mezi tyto prostředky nepochybně patří hlídková služba Policie ČR, sousedské hlídky, kamerové systémy, elektronické zabezpečovací systémy, různé mechanické zabezpečovací prostředky, jako jsou bezpečnostní zámky, mříže, trezory atd.

---

⁵⁴ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, s. 16.

⁵⁵ NOVOTNÝ, O. et al. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001, s. 168.

⁵⁶ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, s. 16.

⁵⁷ NOVOTNÝ, O. et al. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001, s. 168-174.

⁵⁸ BUBELÍNY, J. *Prevencia kriminality. Výbrané otázky teorie, metodiky a praxe*. Bratislava: Policajný inštitút AFG Trnava, 1998, s. 12.

3.2.3 Viktimologická prevence

Viktimologická prevence se soustředí na potenciální a reálné oběti. Kromě toho, že se orientuje na osvětovou a poradenskou činnost, tak se zabývá i vštěpováním jak obecných, tak speciálních zásad na ochranu ohrožených osob.⁵⁹

Podle Zoubkové by měla prevence obsahovat přípravu dětí na seznámení s preventivními opatřeními, aby mohly snížit riziko svého ohrožení trestnou činností. Prevence může být jak formou informační, skupinovou, tak individuální. Děti by se na nich měly učit jak reagovat v situaci, kdy jsou ohroženy. Význam takové přípravy dokládá i praxe, ze zkušeností víme, že některé děti mohou pachatele pasivně provokovat, např. neopatrným chováním.⁶⁰ Bubelíny však varuje, že člověk se může stát obětí i zcela náhodně, nemusí mít na tom žádný aktivní podíl. Viktimogenním faktorem může být pouze určitá věková skupina, např. děti a mladiství.⁶¹ Novotný upozorňuje, že lze jednoduše sepsat rady, jak se vyhnout kriminogenním situacím, ale obtížnější to je u návodů, kdy je už oběť napadena pachatelem. Situace nejsou totiž jednoduché a navíc jsou významně proměnlivé. V této souvislosti se nabízí pouze jedna možnost, a to vypracovat co nejvíce variant. Oběť však bude muset projevit vysokou schopnost přizpůsobení, jelikož při útoku je v obtížné psychické situaci.⁶²

Nutno říci, že přehnané informování potenciálních obětí o různých negativních situacích by mohlo u nich vyvolat pocity strachu z toho, že je na každém rohu čeká nějaké nebezpečí. V důsledku toho by pak mohlo dojít k narušení jejich každodenního režimu, oběti by se např. mohly začít bát chodit ven.

---

⁵⁹ NOVOTNÝ, O. et al. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001, s. 175.

⁶⁰ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2002. s. 61.

⁶¹ BUBELÍNY, J. *Prevencia kriminality. Vybrané otázky teorie, metodiky a praxe*. Bratislava: Policajný inštitút AFG Trnava, 1998, s. 12

⁶² NOVOTNÝ, O. et al. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001, s. 154

4 TRESTNĚ PRÁVNÍ DŮSLEDKY KRIMINALITY MLÁDEŽE

Problematika trestní odpovědnosti mládeže za protiprávní činy je především upravena v ZSM. Tento zákon obsahuje normy trestního práva hmotného, které jsou ve vztahu speciality k trestnímu zákoníku. Rovněž má povahu vedlejšího zákona k dalším právním předpisům, a to k zákonu č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a zákonu č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů.⁶³

4.1 Trestní odpovědnost

Trestní odpovědnost pachatelů je podmíněna věkem a přičetností, trestní zákoník stanovuje věkovou hranici trestní odpovědnosti na 15 let. U mladistvých pachatelů je ještě navíc, kromě věku a přičetnosti, vyžadována rozumová a mravní vyspělost. To znamená, že jedinec musí dosahovat takové intelektuální a mravní zralosti, aby si dokázal uvědomit, že jeho jednání je v rozporu s pravidly společnosti. Zákonodárce vycházel z faktu, že úroveň rozumové a mravní vyspělosti se může u každého mladistvého lišit, a tak stanovil, že pachatel, který z důvodu rozumové a mravní nezralosti nedokáže rozpoznat, že dělá něco špatného nebo nedokáže ovládat své jednání, nebude trestně odpovědný. To však neznamená, že takový pachatel nebude potrestán. ZSM vychází ze zásady, že na každý čin je třeba reagovat.⁶⁴ V takovém případě budou podle § 5 odstavce 2 ZSM vůči mladistvému uplatněny vedle ochranných opatření obdobné postupy a opatření určené dětem mladším patnácti let.⁶⁵

4.2 Opatření ukládaná mladistvým

Filozofie ZSM sleduje oproti trestním kodexům pro dospělé jiné cíle. Trestní právo pro mladistvé se totiž soustředí do budoucnosti, nikoliv do minulosti, jak je tomu u dospělých pachatelů v trestních předpisech. Zákonodárce v tomto ohledu zvolil pro mladistvé i jinou terminologii, která spočívá v tom, že se sankce neoznačuje výrazem trest. Nepovažoval totiž za vhodné a ani věcně přesné ji pojmenovávat takovým

⁶³ NOVOTNÝ, F. et al. *Trestní právo hmotné*. 3. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2010, s. 309.

⁶⁴ Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Vládní návrh zákona o soudnictví ve věcech mládeže [online]. 2003, 210/0 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=210&CT1=0>>.

⁶⁵ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4031.

termínem, který se vyskytuje v trestních kodexech. Vzhledem k tomu, že ZSM má preventivní charakter, tak zvolil termín opatření. Základním znakem u trestu je totiž způsobení určité újmy a odplaty za minulý čin pachatelů. Zatímco u opatření, jež může v závažnějších případech obsahovat také složku újmy, je jeho hlavní podstatou aktivně působit na dospívajícího jedince, který je ještě mentálně, sociálně a morálně nezralý. Smyslem opatření je, aby se narušený jedinec v dalším průběhu svého života zdržel protiprávních činů.⁶⁶

Podle § 10 ZSM lze uložit mladistvému tyto opatření:

- výchovná opatření,
- ochranná opatření,
- trestní opatření.⁶⁷

4.2.1 Výchovné opatření

Prostřednictvím výchovných opatření lze co nejefektivněji reagovat na osobnost delikventního jedince, na jeho životní poměry a na příčiny trestné činnosti, a proto lze jednoznačně konstatovat, že se jedná o klíčové opatření z hlediska řešení trestních věcí mladistvých. Jejich prioritou je jejich rozsáhlá variabilita, která tak dává možnost přistupovat ke každému provinilému jedinci nanejvýš individuálně a působit na pozitivní složky jeho osobnosti.⁶⁸

Jejich základním účelem je vytvoření podmínek pro sociální a duševní rozvoj mladistvého, jeho ochrana před škodlivými vlivy a předcházení dalšímu páčání

---

⁶⁶ Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Vládní návrh zákona o soudnictví ve věcech mládeže [online]. 2003, 210/0 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=210&CT1=0>>.

⁶⁷ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4032.

⁶⁸ KRATOCHVÍL, V. et al. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. s. 573.

provinění.⁶⁹ A zároveň ZSM vyžaduje, aby výchovná opatření usměrňovala způsob života mladistvého, a tím podporovala a zajišťovala jeho výchovu.⁷⁰

Podle § 15 odstavce 2 ZSM výchovná opatření zahrnují:

- dohled probačního úředníka,
- probační program,
- výchovné povinnosti,
- výchovná omezení,
- napomenutí s výstrahou.⁷¹

➤ **Dohled probačního úředníka**

Dohledem probačního úředníka se podle § 16 odstavce 1 ZSM chápe pravidelné sledování chování mladistvého v jeho rodině a způsobu výchovného působení rodičů na něj, kontrola dodržování uloženého probačního programu a výchovných povinností a omezení. Účelem dohledu probačního úředníka je podle § 16 odstavce 2 ZSM sledování a kontrola chování mladistvého, zaměřená na zajištění ochrany společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti, a také odborné vedení a pomoc mladistvému s cílem zajistit, aby v budoucím životě vedl řádný život.⁷²

Ve vládním návrhu o ZSM se uvádí, že poté, co soud uloží tento druh opatření, musí probační úředník, jež ho bude vykonávat, vytvořit v součinnosti s mladistvým individuální program jeho výkonu. Probační úředník je povinen při realizaci a vytváření programu posuzovat i individuální zvláštnosti mladistvého a upravit program dohledu i jeho schopnostem a možnostem.⁷³

---

⁶⁹ Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Vládní návrh zákona o soudnictví ve věcech mládeže [online]. 2003, 210/0 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=210&CT1=0>>.

⁷⁰ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4031.

⁷¹ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4033.

⁷² ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4033 - 4034.

⁷³ Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Vládní návrh zákona o soudnictví ve věcech mládeže [online]. 2003, 210/0 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=210&CT1=0>>.

Jelínek však zdůrazňuje, že ukládání dohledu probačního úředníka má však smysl pouze vedle opatření domácího vězení, obecně prospěšných prací a vedle peněžitého opatření s podmíněným odkladem výkonu a rovněž u podmíněného odsouzení, u kterého může dojít při porušení podmínek dohledu ke změně obecně prospěšných prací na odnětí svobody nebo v přeměně domácího vězení na odnětí svobody. Je to z toho důvodu, že ZSM nezahrnuje žádnou možnost, jak potrestat mladistvého, který porušuje své povinnosti v rámci dohledu probačního úředníka.⁷⁴

➤ Probační program

Hlavním cílem probačních programů je působit na současné problémy narušených mladistvých a příčin jejich trestné činnosti. Aktivita vyvíjené v rámci probačního programu by měly současně směřovat k tomu, aby se mladistvý do budoucna zdržel dalšího kriminálního jednání a dosáhl společenského uplatnění a sociálního zázemí. Celý proces reintegrace mladistvého by měl obsahovat i aktivity, které budou usilovat o odstranění konfliktních stavů, jež jsou provázány s projednávanými činy, a měl by se snažit o vyrovnání vztahů mezi delikventy a poškozenými. Je třeba zdůraznit, že probační programy jsou svými rysy určeny především těm mladistvým, kteří se dopustili závažnější trestné činnosti. To vyplývá už ze skutečnosti, že zákonodárce stanovil pro jejich uplatnění přísnější podmínky, než je tomu u ostatních opatření, jako je napomenutí s výstrahou, výchovné povinnosti, výchovné omezení a dohled probačního úředníka.⁷⁵

Probačním programem se podle § 17 odstavce 1 ZSM rozumí zejména program sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutický program, program zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační nebo jiný vhodný program k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého.⁷⁶

---

⁷⁴ JELÍNEK, J. et al. *Trestní právo hmotné*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013. s. 483.

⁷⁵ ŠÁMAL, P. et al. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*, 3. vyd. Praha: C.H.Beck, 2011, s. 178-179.

⁷⁶ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4034.

➤ **Výchovné povinnosti**

„Podstatou jejich působení je usměrnění jednání mladistvých určitým pozitivně motivujícím způsobem, dosažení žádoucí změny jejich životních postojů a řešení problémů spojených s jejich trestnou činností“⁷⁷

Mezi výchovné povinnosti podle § 18 ZSM především patří, aby mladistvý delikvent bydlel s rodičem nebo jiným dospělým, který je odpovědný za jeho výchovu, aby jednorázově nebo ve splátkách zaplatil přiměřenou peněžitou částku, kterou zároveň určí, na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti poskytovanou podle zvláštního zákona, aby vykonal bezplatně ve volném čase společensky prospěšnou činnost určitého druhu, aby usiloval o vyrovnání s poškozeným, nahradil podle svých sil škodu způsobenou proviněním anebo jinak přispěl k odstranění následku provinění, aby se podrobil léčení závislosti na návykových látkách, které není ochranným léčením nebo zabezpečovací detencí podle trestního zákoníku, aby se podrobil ve svém volném čase vhodnému programu sociálního výcviku, psychologickému poradenství, terapeutickému programu, vzdělávacímu, doškolovacímu, rekvalifikačnímu nebo jinému vhodnému programu k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého, který není probačním programem.⁷⁸

➤ **Výchovná omezení**

Výchovná omezení jsou nástrojem, jehož prostřednictvím se má dlouhodobě působit na mladistvého delikventa s cílem, aby bylo ovlivněno jeho chování v běžném životě a aby byl ochráněn před negativními vlivy. Tyto opatření mají podobu určitého zákazu, který spočívá v tom, aby se provinilec zdržel určitého jednání.⁷⁹ *„Mladistvému lze prostřednictvím výchovného omezení zakázat jak konání, které je jinak nedovolené – zakázané právním řádem nebo rozhodnutím příslušného státního orgánu – tak konání, které je jinak právním řádem dovolené.“⁸⁰*

Tyto formy zákazů podle § 19 odst. 1 ZSM spočívají zejména v tom, aby pachatel nenavštěvoval určité akce, zařízení nebo jiné pro mladistvého nevhodné

⁷⁷ ŠÁMAL, P. et al. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*, 3. vyd. Praha: C.H.Beck, 2011, s. 187.

⁷⁸ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4034.

⁷⁹ ŠÁMAL, P. et al. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*, 3. vyd. Praha: C.H.Beck, 2011, s. 200.

⁸⁰ ŠÁMAL, P. et al. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*, 3. vyd. Praha: C.H.Beck, 2011, s. 200.

prostředí, nestýkal se s určitými osobami, nezdržoval se na určitém místě, nepřechoval předměty, které by mohly sloužit k páčání dalších provinění, neužíval návykové látky, neúčastnil se hazardních her, sázek a hraní na výherních hracích přístrojích, neměnil bez předchozího ohlášení probačnímu úředníkovi místo svého pobytu, neměnil bez předchozího oznámení probačnímu úředníkovi bezdůvodně svoje zaměstnání.⁸¹

Jelínek⁸² zdůrazňuje, že pokud soud ukládá výchovné omezení, jež spočívá v zákazu nezneužívat návykové látky, tak by ho měl ukládat pouze v případě, že delikventní jedinec si nevypěstoval závislost na návykových látkách a popř. je jen občasným uživatelem, a k tomu ještě dodává, že by jinak měl soud či státní zástupce využít možnost uložení povinnosti, která zahrnuje podrobení se léčení závislosti na návykových látkách, nebo uložení ochranného léčení.

➤ **Napomenutí s výstrahou**

Napomenutí s výstrahou je jednorázovým aktem, kterým se důrazně vytýká mladistvému jedinci, že se dopustil určitého nedovoleného jednání, kterým je provinění, a zároveň se upozorňuje na možný postih v případě, že by se v budoucnu dopouštěl další trestné činnosti. Smyslem tohoto opatření je pozitivně ovlivnit životní postoj a chování mladistvého, aby se již nadále nedopouštěl opakování protiprávního jednání. V této souvislosti je důležité, aby bylo opatření aplikováno s citem pro věc a s ohledem na mladistvého a spáchaný nedovolený čin.⁸³

4.2.2 Ochranná opatření

Smyslem ukládání ochranných opatření je obecně prevence, účelem tedy není vyslovit zavržení nad spáchaným protiprávním činem, nýbrž omezit riziko podobného škodlivého jednání. V některých případech může pachatel pociťovat újmu, jež s sebou přináší uložení ochranného opatření, citelněji, oproti případům, ve kterých by mu byla uložena trestní sankce spočívající v odnětí svobody v podobě menšího trvání. V souladu se základními zásadami o ZSM mají být ukládán jakákoli opatření, která jsou ve spojení

⁸¹ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4034-4035.

⁸² JELÍNEK, J. et al. *Trestní právo hmotné*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013. s. 486.

⁸³ SOTOLÁŘ, A. Napomenutí mladistvého jako specifické opatření v systému soudnictví ve věcech mládeže. *Trestněprávní revue*. 2007, roč. 6, č. 9, s. 249.

se ztrátou osobní svobody a sociální izolací, pouze zcela výjimečně. Újma zapříčiněná uložením ochranných opatření je jen nevyhnutelným účinkem. Požadavek na uložení ochranného opatření není prioritně určován společenskou škodlivostí spáchaného jednání, nýbrž především potřebou ochrany společnosti, tj. zajištění léčení, izolace a výchovy.⁸⁴

Ochranná opatření jsou taxativně vyjmenována v § 21 odst. 1 ZSM a jsou jimi:

- ochranné léčení,
- zabezpečovací detence,
- zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- ochranná výchova.⁸⁵

➤ **Ochranné léčení**

Ochranné léčení se ukládá jedinci, který spáchal trestný čin, např. pod vlivem návykové látky apod., nebo nepřičetné osobě, která spáchala čin jinak trestný, v důsledku své duševní poruchy. Požadavek na uložení takového opatření spočívá především v tom, aby bylo zajištěno léčení pachatele a byla ochráněna společnost před jeho nebezpečným jednáním. Přestože předmětné opatření zahrnuje i složku represivní, tak působí zejména preventivně.⁸⁶

➤ **Zabezpečovací detence**

Zabezpečovací detence má ochrannou povahu. Ukládá se těm jedincům, kteří spáchali zločin a u kterých již jiné sankce selhaly, popř. existují důvodné obavy, že by v daném případě tyto tresty či ochranné opatření nebyly účinné, a tím by společnost nebyla před jednáním pachatele nadále ochraňována.⁸⁷ Opatření se orientuje na ochranu společnosti i v budoucnu, a proto je jejím prvořadým cílem nejprve zneškodnit

---

⁸⁴ KRATOCHVÍL, V. et al. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. s. 604

⁸⁵ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4035.

⁸⁶ ŠÁMAL, P. K úpravě ochranného léčení v trestním zákoníku. *Trestněprávní revue*. 2010, roč. 9, č. 4, s. 99.

⁸⁷ KRATOCHVÍL, V. et al. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. s. 609.

a izolovat nebezpečného pachatele, a u těchto osob se až poté, u kterých je to však možné, soustředit na změnu jejich chování a přístup k terapii, jak uvádí Válková.⁸⁸

➤ **Zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty**

Účelem toho opatření je zejména zabránit pachateli, aby pokračoval v trestné činnosti, např. tím, že se mu odeberou věci, které by mohl používat při páčání dalších protiprávních činů, dále věci, které jsou výnosem z trestné činnosti apod.⁸⁹

➤ **Ochranná výchova**

„Smysl ochranné výchovy spočívá v tom, že se jejím prostřednictvím mají kompenzovat nedostatky dosavadní, zpravidla zanedbané, rodinné výchovy a zamezit tak opakování trestné činnosti.“⁹⁰

Jelínek uvádí, že delikventní jedinec vykonává ochrannou výchovu ve zvláštních zařízeních, které spadají do kompetence Ministerstva školství, jedná se o výchovné ústavy, diagnostické ústavy, dětské domovy a dětské domovy se školou.⁹¹

4.2.3 Trestní opatření

Trestní opatření představují důležitou součást propojeného systému sankcí určených mladistvým za protiprávní činy. Hrozba uložením trestních opatření má v systému sankcí za nedovolené jednání mladistvých nezastupitelné místo, ale ne klíčové. Zásadní jsou postupy, jež reagují na opatření zaměřená do budoucna, na současnou životní situaci dospívajících delikventů, na odstranění škodlivých vlivů, které působí na jejich chování, a na vytváření podmínek, jež se soustředí na vhodné společenské uplatnění. Potenciál trestních opatření v působení na postoje a chování mladistvého je ve srovnání s výchovnými a ochrannými opatřeními o něco nižší, ne však bezvýznamný. Trestní opatření oproti výchovným a ochranným obsahují negativní hodnocení provinění, jeho pachatele a způsobují mu určitou újmu. Nicméně jejich hlavním účelem není působená újma a represe. Je třeba zdůraznit, že trestní opatření

---

⁸⁸ VÁLKOVÁ, H. K. „trestněprávnímu obsahu“ duševní poruchy a jeho souvislostem s přípustnou zabezpečovací detencí u některých pachatelů. *Trestněprávní revue*. 2011, roč. 10, č. 9, s. 253.

⁸⁹ KRATOCHVÍL, V. et al. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. s. 552.

⁹⁰ KRATOCHVÍL, V. et al. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. s. 610.

⁹¹ JELÍNEK, J. et al. *Trestní právo hmotné*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013. s. 490.

nejsou nezbytný nástroj, který by automaticky nastupoval vždy po spáchání provinění mladistvým. Na místo trestního opatření či vedle něho může být užito výchovné a ochranné opatření.⁹²

Trestními opatřeními se podle § 24 odst. 1 ZSM rozumí:

- obecně prospěšné práce,
- peněžitě opatření,
- peněžitě opatření s podmíněným odkladem výkonu,
- propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- zákaz činnosti,
- vyhoštění,
- domácí vězení,
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podmíněné odsouzení),
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem,
- odnětí svobody nepodmíněné.⁹³

4.3 Opatření ukládaná dětem mladším patnácti let

Opatření ukládaná osobám mladších patnácti let představují reakci na spáchaný čin jinak trestný. Přestože obsahují určité sankční prvky, tak důraz je především kladen na pozitivně motivační ovlivnění dítěte. To vyplývá z toho, že delikventnímu dítěti jsou vytvářeny podmínky pro jeho další duševní a sociální rozvoj. Primárním zájmem je jedince vést, pomáhat mu a chránit ho, nežli ho pouze trestat za spáchaný čin. Poskytovaná řešení by měla jedince pobízet k jeho nápravě a naplňovat jeho potřeby. Současně je žádoucí s ohledem na význam pozitivních vzorů působit i na jejich sociální okolí a vytvářet podmínky, na základě kterých by došlo ke změně chování.⁹⁴

---

⁹² KRATOCHVÍL, V. et al. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. s. 615-616.

⁹³ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4036.

⁹⁴ ŠÁMAL, P. et al. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*, 3. vyd. Praha: C.H.Beck, 2011, s. 749

Výčet opatření, jež jsou ukládána trestně neodpovědným dětem, jsou obsažena v § 93 odstavce 1 ZSM. Podle tohoto paragrafu mohou být uložena dítěti tato opatření:

- výchovná povinnost,
- výchovné omezení,
- napomenutí s výstrahou,
- zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče,
- dohled probačního úředníka,
- ochranná výchova,
- ochranné léčení.⁹⁵

ZSM vychází z toho, že v dané věci je vždy třeba zvážit, které opatření má být dítěti uloženo. Zákonodárce zakotvil pořadí opatření uvedené v § 93 odstavce 1 ZSM podle účelu sledovaného zákonem. To znamená, že ochranná výchova by měla být ukládána až ve chvíli, kdyby nebylo možné dosáhnout sledovaného cíle opatřeními, které jsou v hierarchii přední, např. dohledem probačního úředníka. Je třeba ale zdůraznit, že by přednostně mělo být uloženo opatření, které se méně citelným způsobem dotkne života dítěte, než opatření, jež zasáhne do jeho života výraznějším způsobem.⁹⁶

Soubor opatření, která mohou být dětským a mladistvým delikventům ukládána za jejich protiprávní činy, je velmi rozsáhlý a podrobně propracovaný vzhledem k jedinečnosti osobnosti každého pachatele, a proto je dobrý předpoklad, že může být uloženou sankcí reálně dosaženo žádoucího cíle – tj. resocializace dětí a mladistvých, jejich návrat do společnosti a dotvoření jejich osobnosti ke zdravému životnímu stylu.

---

⁹⁵ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4049.

⁹⁶ KRATOCHVÍL, V. et al. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. s. 705-706.

5 VÝZKUMNÁ ČÁST

V této práci byl zvolen kvantitativně orientovaný výzkum provedený formou metody analýzy. K analýze jsou použity statistické údaje Policie České republiky⁹⁷ z oblasti nápadu trestné činnosti dětí a mladistvých za období let 2010 – 2014 na území hlavního města Prahy. Statistické údaje mají průkaznou vypovídající hodnotu jak o vývoji stavu kriminality, tak o současném stavu, ale lze z nich vyvodit i aktuální trendy ve vývoji tohoto patologického jevu. Období pěti let, za které byly statistiky čerpány, je již dostatečně dlouhé, aby zjištěný výsledek byl minimálně zkreslený a byl tak průkazný.

Jako reprezentativní vzorek pro výzkumnou část byl zvolen nápad trestné činnosti mládeže na území hlavního města Prahy. Praha je hlavním městem České republiky a současně statutárním městem a vyšším samosprávným celkem. Její historické jádro je od roku 1992 zapsáno do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Její rozloha je 496 km², což představuje 0,6 % území České republiky. Leží uvnitř Středočeského kraje. Tvoří ji 10 městských obvodů, které se označují Praha 1 až Praha 10. Je nejbohatším regionem a zároveň nejnavštěvovanějším městem z celé České republiky, který každoročně navštíví jak zahraniční turisté, tak tuzemští návštěvníci, těmi zahraničními jsou nejčastěji Angličani, Francouzi a Němci. Jezdí sem za zábavou i za kulturou. Jsou tu stovky podniků a klubů, zejména v centru Prahy se nachází spousta slavných restaurací. V oblasti kultury tu nalezneme řadu muzeí, mezi která patří Národní galerie, Národní muzeum, Technické muzeum apod., dále divadel, jako např. Národní divadlo, Semafor apod. Praha je také centrem školství, je tu nejvyšší počet gymnázií, jsou tu desítky vysokých škol, mezi nejvýznamnější patří např. Univerzita Karlova v Praze, která je jednou z nejstarších univerzit v Evropě. Žije tu nejvíc cizinců z celé České republiky, jedná se především o Ukrajince, Slováky a Rusy. Stěhují se sem z důvodu širokého uplatnění na trhu práce. Má velmi dobrou a fungující městskou hromadnou dopravu, tu zajišťují autobusy, tramvaje a metro. Je ústředním bodem dálničních tras, např. prostřednictvím dálnice D1 je spojena s Brnem, což umožňuje dojezd do Brna za 2,5 hodiny. Stojí tu největší letiště v České Republice, kterým je Letiště Václava Havla. Letiště odbaví každoročně několik tisíc cestujících.

---

⁹⁷ Policie ČR. Statistické přehledy kriminality. [online]. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>>.

5.1 Cíl výzkumu, výzkumné hypotézy

Cílem výzkumu bylo rozbořením statistik o počtu spáchaných trestných činů mládeží na území Prahy dokumentovat závažnost této trestné činnosti a současně objasnit vývoj jednotlivých druhů kriminality mládeže na území Prahy za období 2010 až 2014.

Na základě stanoveného cíle byly na počátku výzkumného šetření vytyčeny následující hypotézy:

Hypotéza 1: „Podíl kriminality mládeže je na celkové objasněné kriminalitě nejméně 5%.“

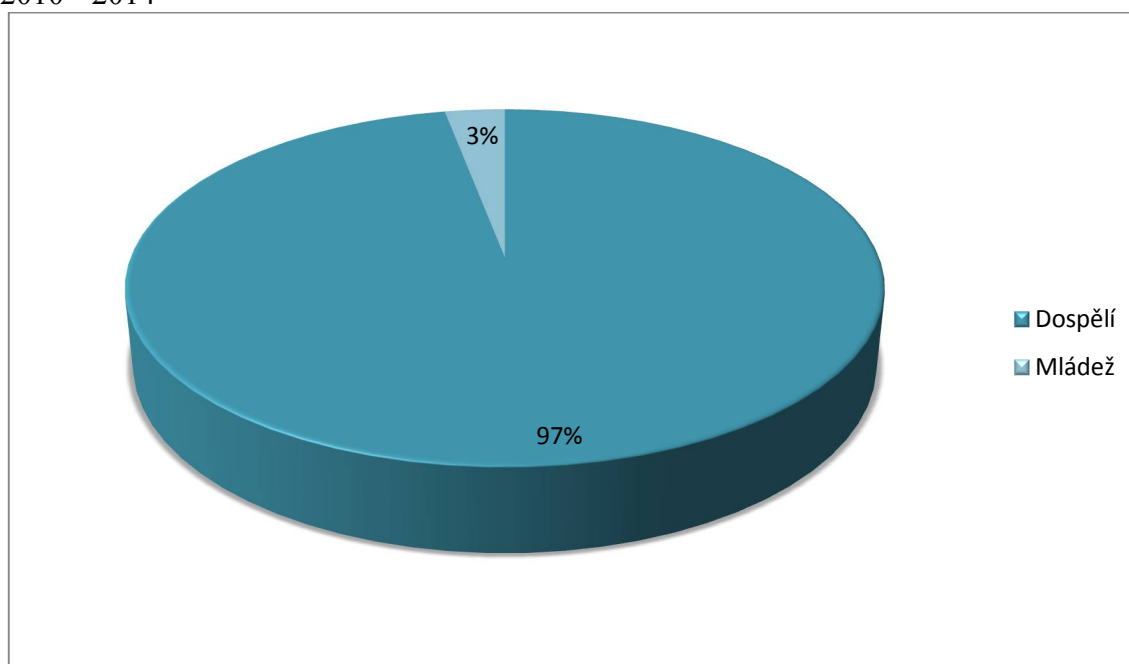
Hypotéza 2: „Mladiství se nejčastěji dopouštěli loupežného přepadení v kategorii násilná kriminalita.“

5.2 Výsledky výzkumu

Ze získaných statistických přehledů byla vybrána data jak za celkové množství nápadu trestné činnosti v Praze za období let 2010 - 2014, tak jsou dále podrobně rozebrána data za jednotlivé druhy trestné činnosti. Tyto údaje jsou zobrazeny v přehledných grafech a tabulkách a doplněny o podrobný popis a nástin dalšího vývoje.

- Celkový přehled trestné činnosti v Praze

Graf č. 1 - Podíl trestné činnosti mládeže v Praze na objasněné kriminalitě v letech 2010 - 2014

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Na území Prahy bylo ve sledovaném období, tedy v letech 2010 – 2014 celkem spácháno 373527 trestných činů, objasněno bylo celkem 74148 skutků. Z toho 2061 spáchala mládež, zbytek dospělí, to znamená, že se kriminalita mládeže podílí v 3 % na celkové trestné činnosti v Praze (Graf č.1).

Tabulka č. 1 – Počet registrovaných trestných činů v Praze

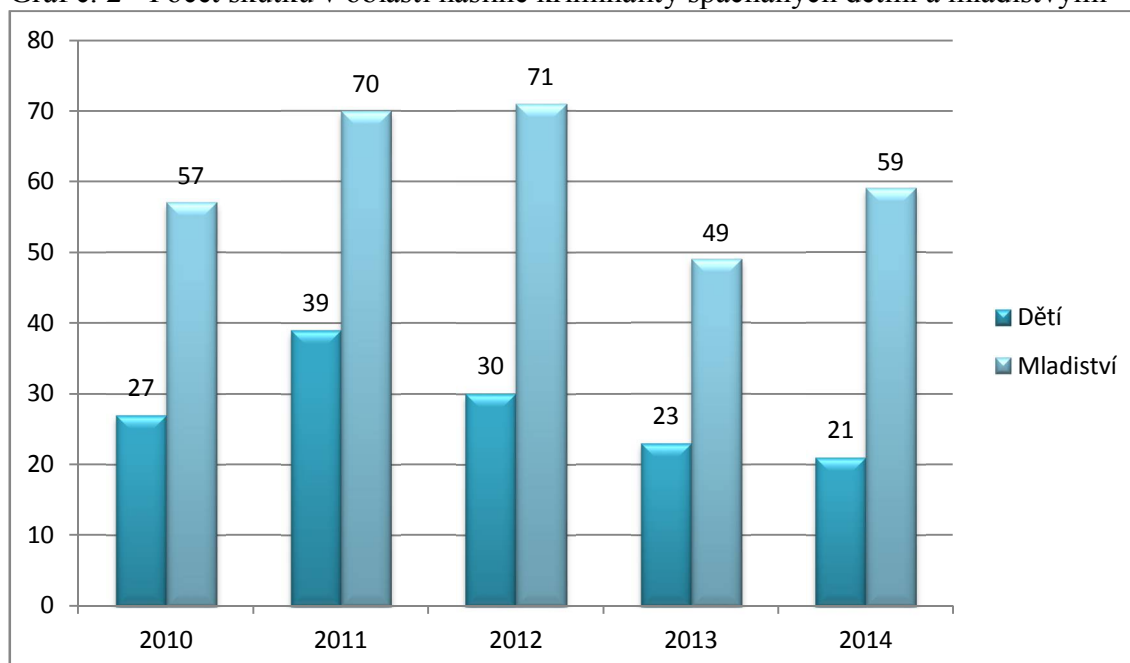
Rok	Celkem	Objasněno	Děti	Mladistvý	Mládež
2010	74028	13986	115	270	385
2011	74122	15584	140	344	484
2012	72345	15964	115	353	468
2013	82005	10994	102	271	373
2014	71027	17620	98	253	351

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Na území Prahy bylo v letech 2010 – 2014 nejvíce trestné činnosti spáchané mládeží v roce 2011, a to v počtu 484 skutků. Nejnižší počet byl registrován v roce 2014, kdy bylo mládeží spácháno 351 trestných činů. Z výsledku vyplývá, že kriminalita mládeže má klesající tendenci (Tabulka č. 1).

➤ Násilná kriminalita

Graf č. 2 - Počet skutků v oblasti násilné kriminality spáchaných dětmi a mladistvými

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Vývoj v oblasti násilné kriminality zobrazuje výše uvedený Graf č. 2. Násilná kriminalita je ze všech druhů kriminalit ta nejzávažnější, neboť obsahuje kategorie násilných činů, mezi které patří vražda, loupež, úmyslné ublížení na zdraví, vydírání apod.

Tabulka č. 2 – Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti násilné kriminality spáchané dětmi

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Vraždy	1	0	0	0	0
Loupeže	13	16	13	10	5
Úmyslné ublížení na zdraví	11	12	6	6	7
Vydírání	2	9	9	5	4

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Graf č. 2 znázorňuje, jak se vyvíjela násilná kriminalita dětí od roku 2010 do roku 2014. K nárůstu došlo v roce 2011, kdy počet spáchaných činů vzrostl cca o jednu třetinu. Jak je uvedeno v Tabulce č. 2, významný podíl měl na tomto vzestupu trestný čin loupeže, který vzrostl o 23,1 %, tj. na 16 skutků, a to spolu s trestným činem vydírání, u něhož byl nárůst z 2 na 9 skutků. V následujících letech dochází ke značnému poklesu kriminality, především počet spáchaných trestných činů loupeže a vydírání klesá. V roce 2014 bylo zjištěno pouze 21 trestných činů, což je nejlepší výsledek za sledované období. V tomto roce byl nejčetnější trestný čin úmyslné ublížení na zdraví, který představoval 33,3 % z celkové násilné kriminality dětí. Do budoucna lze předpokládat, že počet činů již nebude klesat. S ohledem na vývojový trend bude počet skutků spíše stagnovat.

Tabulka č. 3 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti násilné kriminality spáchané mladistvými

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Vraždy	0	2	0	1	1
Loupeže	33	36	31	14	21
Úmyslné ublížení na zdraví	18	19	26	21	23
Vydírání	3	4	7	5	5

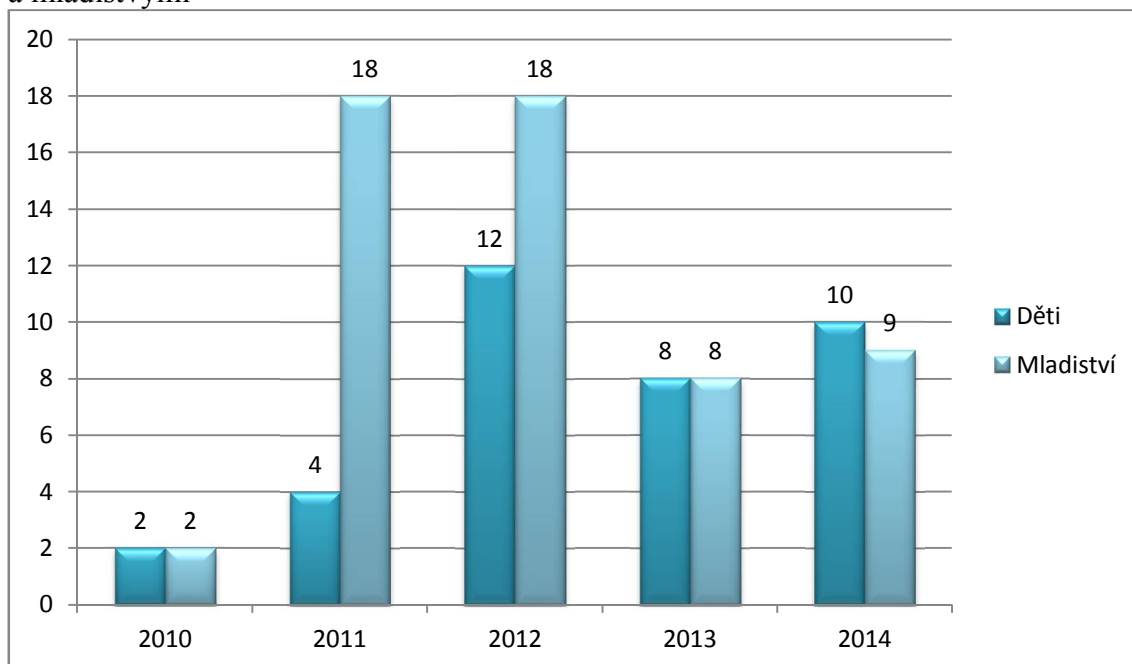
Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Ze statistických údajů je patrné, že oproti dětem se mladiství dopouštějí dvojnásobného počtu trestných činů. V roce 2011 došlo u mladistvých stejně jako u dětí k nárůstu spáchané kriminality. Oproti roku 2010 vzrostl počet skutků cca o jednu pětinu. Největší podíl měl na tomto nárůstu počet spáchaných trestných činů loupeže, který vzrostl o 9,1 %, tj. na 36 skutků, a úmyslného ublížení na zdraví, jehož nárůst byl o 5,6 %, tj. na 19 skutků (Tabulka č. 3). V roce 2011 se mladiství dopustili i dvou vražd, zatímco v roce 2010 žádné. V následujícím roce, tj. 2012, nedošlo u násilné kriminality k zásadním změnám. V roce 2013 však kriminalita prudce klesla, a to o 31 %. Největší podíl měl na tom počet loupežných přepadení, který poklesl o 54,8 %, tj. na 14 skutků, a počet úmyslných ublížení na zdraví, který klesl o 19,2 %, tj. na 21 skutků. V roce 2014 už vidíme opět vzestup kriminality. Nejvíce se zvýšil počet trestných činů loupeže, tj. o 50 %, na 21 skutků. Navíc byl evidován vysoký počet trestných činů ublížení na zdraví, a to 23 skutků. Z dlouhodobého hlediska lze tedy předpokládat, že násilná kriminalita bude u mladistvých ještě stoupat a že se ustálí na hodnotách roku 2012. Tato domněnka vyplývá ze skutečnosti, že počet loupeží spáchaných mladistvými stoupá a ještě nedosáhl takových hodnot jako v předcházejících obdobích. Z tabulky č. 3 rovněž vyplývá, že za sledované období bylo mladistvými spácháno v oblasti násilné kriminality nejvíce loupeží, což představovalo 135 skutků z celkového počtu 305 násilných skutků, z celkové násilné kriminality mladistvých počet těchto skutků tvořil 44,1 %.

Přestože násilná kriminalita svým počtem nedominuje ve skladbě kriminality, tak je velice vážná a nejnebezpečnější ze všech druhů kriminality pro společnost, neboť se přímo dotýká života a zdraví poškozených osob.

➤ Mravnostní kriminalita

Graf č. 3 - Počet skutků v oblasti mravnostní kriminality spáchaných dětmi a mladistvými

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Mravnostní kriminalita pojímá trestné činy jako je znásilnění, pohlavní zneužívání apod. Už z toho výčtu vyplývá, že se jedná o sexuálně motivované trestné činy.

Tabulka č. 4 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti mravnostní kriminality spáchané dětmi

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Znásilnění	1	0	4	4	2
Pohlavní zneužívání	0	4	8	4	6

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Na základě výše uvedeného Grafu č. 3 můžeme konstatovat, že mravnostní kriminalita u dětí do 15 let razantně stoupla v roce 2012. Z Tabulky č. 4 jednoznačně vyplývá, že za tímto vzestupem byl především počet spáchaných trestných činů pohlavního zneužívání, který vzrostl ze 4 na 8 případů. Zároveň měl na tom i podíl počet znásilnění, kterých se děti dopustily celkem ve 4 případech, oproti roku 2011, kdy k žádnému znásilnění nedošlo. V roce 2013 došlo k poklesu registrovaných trestných činů, kdy poklesl počet trestných činů pohlavního zneužívání o 50 %, tj. na 4 skutky. V roce 2014 můžeme opět sledovat mírný nárůst, a to u trestného činu pohlavního

zneužívání, který vzrostl o 50 %, tj. na 6 skutků. Přestože v tomto roce kriminalita rostla, tak došlo k poklesu znásilnění, a to o 50 %, tj. na 2 případy.

Tabulka č. 5 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti mravnostní kriminality spáchané mladistvými

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Znásilnění	0	4	2	4	3
Pohlavní zneužívání	2	14	13	2	4

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

U mladistvých pachatelů lze z Grafu č. 3 vypočítat, že v roce 2011 došlo k obrovskému nárůstu kriminality. Z výše uvedeného grafu je patrné, že vzestup kriminality v roce 2011, současně s rokem 2012, kdy kriminalita mladistvých stagnovala, dosáhl tak absolutně nejvyšších hodnot od roku 2010. Jak znázorňuje Tabulka č. 5, nárůst kriminality byl v roce 2011 zapříčiněn zejména počtem spáchaných trestných činů pohlavního zneužívání, který vzrostl z 2 na 14 případů. V roce 2011 došlo zároveň k nárůstu případů trestného činu znásilnění, byly zjištěny 4 skutky, v roce 2010 nebyl zjištěn tento skutek žádný. K obratu došlo v roce 2013, kdy počet skutků mravnostní kriminality mladistvých klesl o 55,6 %, a to především v důsledku toho, že počet trestných činů pohlavního zneužívání klesl z 13 skutků na 2 skutky. Nicméně o 100 % vzrostl počet znásilnění, tj. z 2 skutků na 4 skutky. V roce 2014 dochází k velmi mírnému nárůstu mravnostní kriminality, a to z důvodu rostoucího počtu pohlavního zneužívání, u kterého byl zaznamenán vzestup o 100 %, tj. z 2 skutků na 4 případy.

Závěrem je možné uvést, že mravnostní kriminalita patří bezesporu k závažnějším druhům kriminality, jelikož následek může mít negativní dopad na oběť, např. u trestných činů znásilnění je jednání pachatele spojeno s fyzickým násilím nebo pohrůzkou násilí. Z výsledků statistického šetření vyplývá, že se mládež nejčastěji dopouští trestného činu pohlavního zneužívání. Podle Svatoše⁹⁸ je to právě proto, že u mládeže dochází k pohlavnímu styku při získávání prvních sexuálních zkušeností, kdy jeden z aktérů je mladší patnácti let. Svatoš⁹⁹ však upozorňuje, že tento jev není až tak závažný jako u případů, kde je dítě zneužíváno dospělým, který svým jednáním může způsobit doživotní psychickou újmu své oběti. Co se týká budoucího vývoje

⁹⁸ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 231.

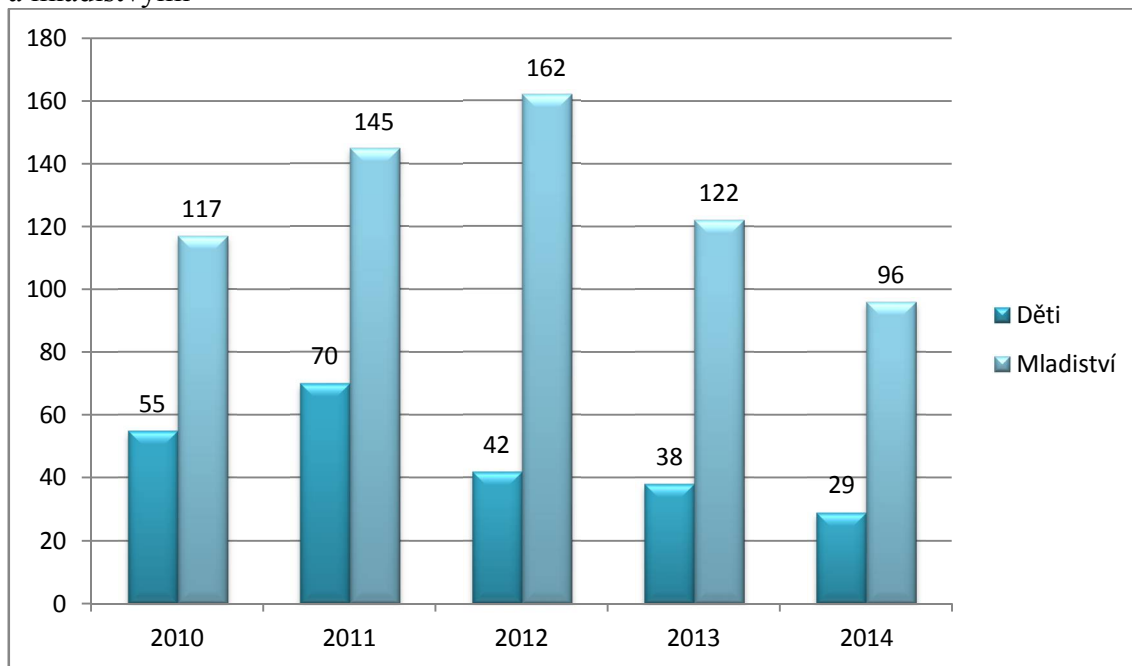
⁹⁹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 231.

v oblasti mravnostní kriminality mládeže, tak tento jev lze vzhledem ke specifčnosti skutků obtížně predikovat.

➤ Majetková kriminalita

Graf č. 4 - Počet skutků v oblasti majetkové kriminality spáchaných dětmi a mladistvými

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Majetková kriminalita patří sice mezi méně nebezpečnou trestnou činnost, ale jak vyplývá z Grafu č. 4, tak představuje největší podíl na celkové kriminalitě mládeže. Do skladby majetkové kriminality řadíme prosté krádeže, tj. kapesní krádeže, krádeže věcí z automobilů, krádeže motorových vozidel apod., krádeže vloupáním, tj. krádeže vloupáním do bytů, obchodů, vozidel apod., podvod, poškozování cizí věci, zpronevěra apod.

Tabulka č. 6 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti majetkové kriminality spáchané dětmi

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Krádeže kapesní	6	5	5	1	1
Krádeže jiné na osobách	15	28	15	10	2
Krádeže věcí z automobilů	1	2	0	2	0
Krádeže v jiných objektech	10	12	9	8	9
Krádeže v bytech a rodinných domech	3	2	4	2	6
Krádeže mot. voz. dvoustopých	2	1	0	4	0
Krádeže vloupáním do bytů	2	3	0	0	1
Krádeže vloupáním do rodinných domků	1	0	0	0	0
Krádeže vloupáním do ostatních objektů	3	6	1	2	0
Podvod	1	0	0	7	0

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Graf č. 4 názorně ukazuje, že děti spáchaly v roce 2010 55 majetkových trestných činů. Mezi těmito skutky dominovaly krádeže prosté, což představovalo 69,1 % z celkové majetkové kriminality dětí. Jednalo se zejména o krádeže jiné spáchané na osobách, jichž se děti dopustily v počtu 15 skutků, následovanými krádežemi v jiných objektech, a to v počtu 10 skutků (Tabulka č. 6). Největší nárůst kriminality byl zaznamenán v roce 2011. Největší podíl na tom měl trestný čin krádeže jiné na osobách, který stoupl o 86,7 %, na 28 skutků. Od roku 2012 do roku 2014 lze vývoj kriminality již hodnotit optimisticky. Na první pohled už můžeme vidět, že od roku 2012 kriminalita dětí klesá. Je to zejména v důsledku toho, že každoročně klesá počet krádeží jiných spáchaných na osobách, a to cca o polovinu. Klesající trend neovlivnil ani počet spáchaných podvodů, ke kterým došlo nahodile v roce 2013 v 7 případech. Do budoucna se lze domnívat, že kriminalita již klesat nebude, dosáhla už svých nejlepších hodnot za celé sledované období. Lze předpokládat, že bude spíše stagnovat, popř. mírně stoupat.

Tabulka č. 7 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti majetkové kriminality spáchané mladistvými

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Krádeže kapesní	22	10	9	6	6
Krádeže jiné na osobách	15	11	23	7	14
Krádeže věcí z automobilů	5	34	6	3	1
Krádeže v jiných objektech	17	28	36	20	15
Krádeže v bytech a rodinných domech	3	11	18	13	12
Krádeže mot. voz. dvoustopých	12	6	5	3	1
Krádeže vloupáním do bytů	4	6	19	16	23
Krádeže vloupáním do rodinných domků	1	1	2	10	1
Krádeže vloupáním do ostatních objektů	8	12	10	11	2
Podvod	7	1	9	8	9

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

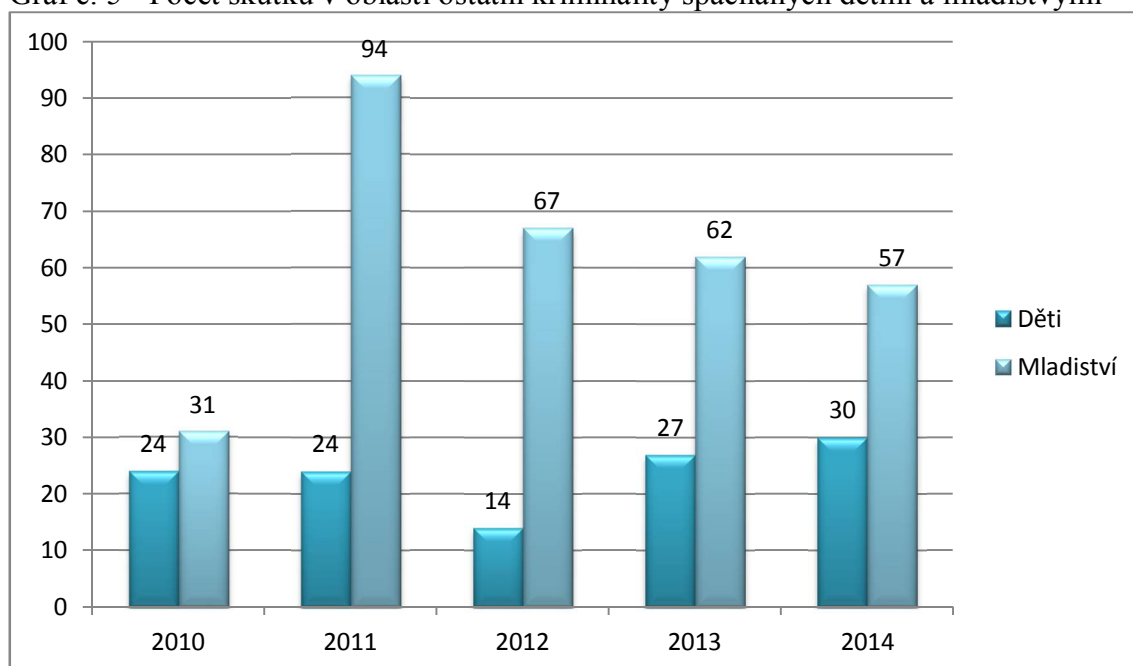
U mladistvých pachatelů lze z Grafu č. 4 vypořádat mezi lety 2010 - 2012 nárůst počtu spáchaných majetkových trestných činů. V roce 2011 za tímto nárůstem byly především trestné činy krádeže věcí z automobilů, které z 5 skutků vzrostly na 34, a krádeže v jiných objektech, jejichž nárůst byl ze 17 na 28 skutků (Tabulka č. 7). I přes celkový nárůst kriminality došlo v roce 2011 k poklesu počtu u některých spáchaných trestných činů, jednalo se zejména o podvody, došlo k poklesu o 85,7 %, kapesní krádeže, o 54,5 %, a krádeže dvoustopých motorových vozidel, o 50 %. V roce 2012 byl zaznamenán především nárůst počtu trestných činů krádeže v jiných objektech, o 28,6 %, krádeže jiné na osobách, a to z 11 na 23 skutků, krádeže v bytech a rodinných domech, o 63,6 %, krádeže vloupáním do bytů, a to z 6 na 19 skutků, a podvodů, z 1 na 9 skutků. K razantnímu poklesu kriminality došlo v roce 2013, kdy pokles činil 24,7 %. V tomto roce byl především zaznamenán výrazný pokles krádeží jiných na osobách o 69,6 %, krádeží v bytech a rodinných domech o 27,8 % a krádeží v jiných objektech o 44,4 %. Výrazně však vzrostl počet trestných činů krádeže vloupáním do rodinných domků, a to z 2 na 10 skutků. I přes tento nárůst lze v tomto roce vývojový trend kriminality mládeže hodnotit pozitivně. V roce 2014 došlo rovněž k poklesu kriminality. Přestože tento pokles nebyl již tak výrazný, tak nelze říci, že by byl zanedbatelný, rozdíl v počtu spáchaných trestných činů činil 26 skutků. Dokonce v roce

2014 bylo za sledované období dosaženo dosavadního minima v počtu spáchaných činů mladistvými. Na poklesu kriminality měly zejména vliv trestné činy z kategorie krádeže vloupáním, a to především krádeže vloupáním do rodinných domků, které poklesly o 90 %, a krádeže vloupáním do ostatních objektů, jež poklesly o 81,8 %. Do budoucna lze přesto předpokládat, že majetková kriminalita mladistvých bude spíše stagnovat, popř. mírně stoupat.

Závěrem lze konstatovat, že se ukazují pozitivní vývojové tendence v oblasti majetkové kriminality, a to jak u dětí, tak u mladistvých. Zejména pak u mladistvých, kdy došlo v roce 2013 k razantnímu poklesu kriminality, přičemž kriminalita klesala i v následujícím roce. Z jednotlivých grafů kriminality je patrné, že majetková kriminalita mládeže dominuje mezi ostatními druhy kriminality. Podle Svatoše¹⁰⁰ je vysoký počet těchto skutků způsoben tím, že mládež má potřebu si zvyšovat svou ekonomickou situaci, a to z důvodu nákladnosti svého osobního života.

➤ Ostatní kriminalita

Graf č. 5 - Počet skutků v oblasti ostatní kriminality spáchaných dětmi a mladistvými

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Z hlediska obsahové struktury do skupiny ostatní kriminalita řadíme zejména výtržnictví, sprejerství a nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů.

¹⁰⁰ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 234.

Ostatní kriminalitu můžeme bezesporu zařadit mezi závažnější kriminalitu, zejména v rámci drogové kriminality, která bývá často provázaná s organizovaným zločinem.

Tabulka č. 8 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti ostatní kriminality spáchané dětmi

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Výtržnictví	5	8	6	13	16
Sprejerství	16	3	3	5	11
Nedovolená výroba a držení psych. látek a jedů	0	12	1	1	2

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Na základě výše uvedeného Grafu č. 5 lze vidět, že roky 2010 a 2011 byly stabilní vzhledem k celkovému počtu spáchaných skutků, avšak vzhledem k hodnotám jednotlivých druhů trestných činů došlo k výrazným rozdílům (Tabulka č. 8). V roce 2010 bylo zjištěno 16 skutků sprejerství, zatímco v roce 2011 pouze 3 skutky. V roce 2011 bylo zjištěno 12 skutků nedovolené výroby a držení psychotropních látek a jedů, přičemž v roce 2010 nebyl tento skutek zjištěn žádný. K výkyvu došlo v roce 2012, kdy tato kriminalita poklesla o 41,7 %, v následujících letech pak kriminalita stoukala. V roce 2012 byl za jejím poklesem především trestný čin nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů, jenž poklesl o 91,7 %. V roce 2013 se naopak kriminalita zvýšila, zejména z důvodu, že vzrostl počet případů výtržnictví, a to z 6 na 13 skutků. V roce 2014 kriminalita mírně rostla, což bylo především ovlivněno vzestupem počtu případů sprejerství, a to z 5 na 11 případů. Ostatní kriminalita dětí by neměla v budoucnu výrazně stoupat, lze spíše očekávat stagnaci.

Tabulka č. 9 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti ostatní kriminality spáchané mladistvými

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Výtržnictví	8	13	15	17	18
Sprejerství	14	18	21	16	11
Nedovolená výroba a držení psych. látek a jedů	2	52	22	22	19

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

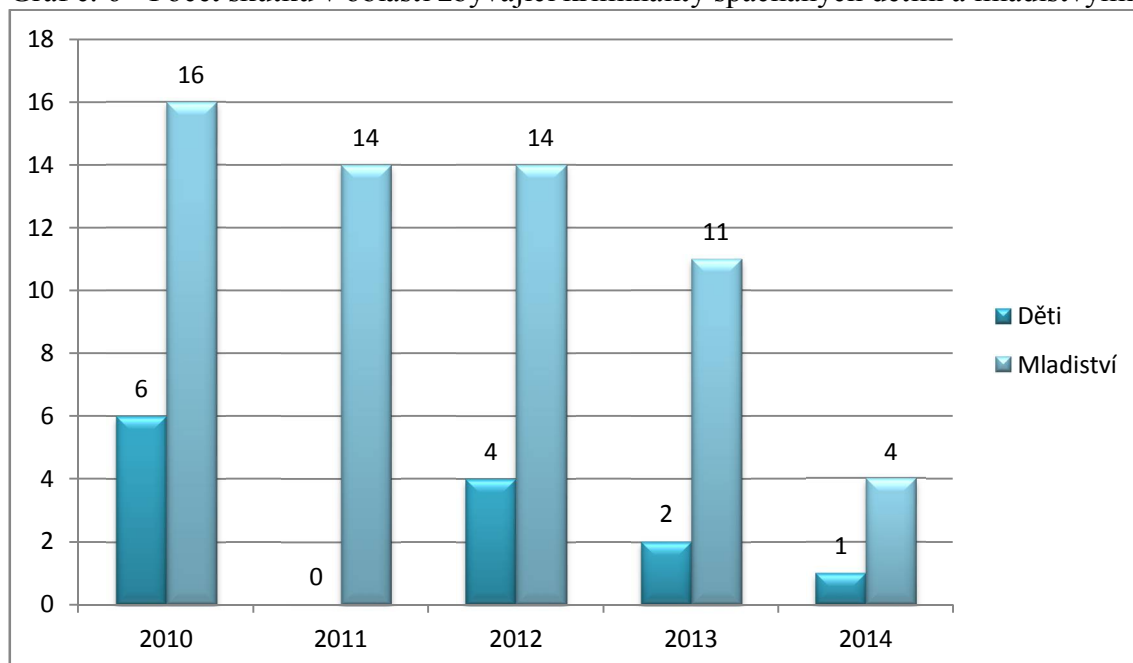
V roce 2011 došlo u mladistvých ke skokovému nárůstu kriminality, kdy počet stoupl o 63 skutků. Jak zobrazuje Tabulka č. 9, za tímto nárůstem byl trestný čin nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů, který mladiství spáchali v počtu 52 skutků, přičemž v roce 2010 to byly pouhé 2 skutky. V roce 2012 došlo

k poklesu kriminality zejména v důsledku méně spáchaných případů nedovolené výroby a držení psychotropních látek a jedů, kdy jejich počet klesl o 57,7 %, na 22 případů. Tento počet skutků přetrvává až do roku 2014, kdy bylo zjištěno 19 případů. Zároveň od roku 2012 klesal počet případů sprejerství, a to meziročně o 5 skutků, v roce 2014 bylo spácháno 11 trestných činů sprejerství, což představovalo nejlepší výsledek za celé sledované období. U ostatní kriminality mladistvých lze ještě předpokládat její pokles v následujícím roce.

Znepokojující trend ve vývoji ostatní kriminality je, že zatímco u kategorie mladistvých dochází k poklesu kriminality, tak u kategorie dětí počet případů mírně roste. Je třeba však zdůraznit, že kriminalita mladistvých dosahuje dvojnásobných hodnot oproti kriminalitě dětí. Ze statistického šetření vyplývá, že trestný čin nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů představuje výrazný podíl na ostatní kriminalitě mládeže. Mezi mládeží je totiž užívání omamných a psychotropních látek hodně rozšířené. Mládež to považuje za součást svého běžného života i za určitou formu zábavy.

➤ Zbývající kriminalita

Graf č. 6 - Počet skutků v oblasti zbývající kriminality spáchaných dětmi a mladistvými

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Na základě výše uvedeného Grafu č. 6 lze konstatovat, že zbývající kriminalita počtem skutků tvoří pouze velmi malou část celkové kriminality mládeže. Do zbývající

kriminality řadíme např. ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství, šíření poplašné zprávy, apod.

Tabulka č. 10 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti zbývající kriminality spáchané dětmi

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Dopravní nehody silniční - nedbalostní	0	0	0	0	0
Ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství	0	0	0	0	0
Šíření poplašné zprávy	1	0	3	0	1
Ostatní trestná činnost	5	0	1	1	0

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

U dětských pachatelů je na základě Grafu č. 6 patrné, že v roce 2010 bylo spácháno 6 skutků z oblasti zbývající kriminality. Z Tabulky č. 10 vyplývá, že v roce 2010 byl spáchán 1 skutek šíření poplašné zprávy a 5 skutků, které jsou označeny jako ostatní trestná činnost. Velmi pozitivně lze hodnotit rok 2011, kdy nedošlo ke spáchání žádného trestného činu. V roce 2012 opět dochází k mírnému nárůstu kriminality. Za jejím vzestupem byl především počet spáchaných skutků šíření poplašné zprávy, kterých se dětské delikventi dopustili ve 3 případech. V následujících letech kriminalita klesá. Do budoucna lze předpokládat mírný vzestup v kategorii zbývající kriminalita dětí.

Tabulka č. 11 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti zbývající kriminality spáchané mladistvými

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Dopravní nehody silniční - nedbalostní	3	3	2	0	1
Ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství	6	2	2	3	0
Šíření poplašné zprávy	2	3	3	0	0
Ostatní trestná činnost	5	4	5	4	1

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

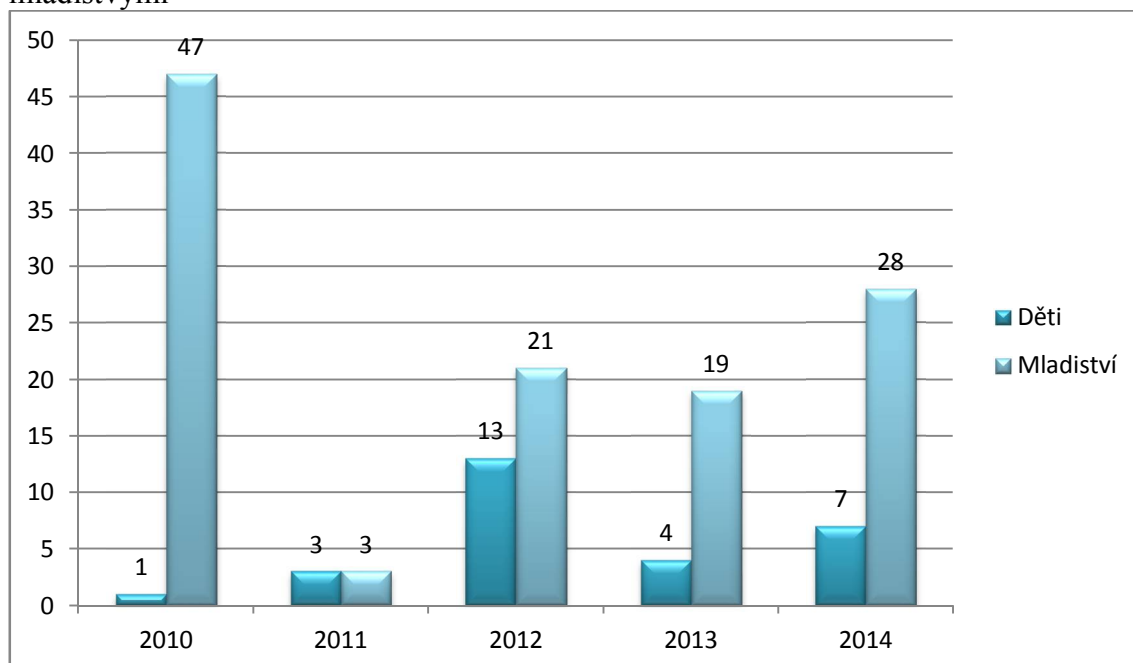
Kriminalita mladistvých vykazovala mezi lety 2010 až 2014 klesající trend, absolutně nejnižší číselné hodnoty bylo dosaženo v roce 2014, kdy mladiství spáchali 4 skutky. Jak je uvedeno v Tabulce č. 11, na poklesu kriminality měl zejména vliv počet spáchaných trestných činů ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství, v roce 2010 bylo spácháno 6 skutků, v roce 2014 nebyl spáchán žádný, dopravní nehody z nedbalosti, v roce 2010 byly spáchány 3 skutky, v roce 2014 1 skutek, a šíření

poplašné zprávy, v roce 2010 byly spáchány 2 skutky, v roce 2014 nebyl spáchán žádný. U zbývajících kriminalit mladistvých lze předpokládat, že mírně poroste, jelikož dlouhodobě klesala a dosahuje minimálních hodnot oproti předcházejícím rokům.

Ze statistik vyplývá, že jak mladistvými, tak dětmi je často páčán skutek šíření poplašné zprávy. Podle Svatoše¹⁰¹ se jedná o typický druh trestné činnosti, kterou páčá mládež, a to proto, aby se např. delikvent vyhnul výuce ve škole, nebo si udělal legraci, tak zavolá na tísňovou linku, kde oznámí, že někam uložil nástražný výbušný systém.

➤ Hospodářská kriminalita

Graf č. 7 - Počet skutků v oblasti hospodářské kriminality spáchaných dětmi a mladistvými

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

Obsah hospodářské kriminality zejména představují trestné činy neoprávněné držení platební karty, neodvedení daně, pojistného a příspěvku na státní politiku, ochrana měny, podvod v souvislosti s právnickou osobou apod.

¹⁰¹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 238.

Tabulka č. 12 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti hospodářské kriminality spáchané dětmi

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Neoprávněné držení platebního prostředku	1	3	6	2	4
Neodvedení daně, pojistného a podobné povinné platby	0	0	0	0	3
Ochrana měny	0	0	0	0	0
Podvod	0	0	4	1	0

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

V roce 2010 byl u dětí zjištěn 1 trestný čin (Graf č. 7), jednalo se o neoprávněné držení platebního prostředku (Tabulka č. 12). V roce 2011 již tento skutek spáchaly děti ve 3 případech. V roce 2012 tento skutek vzrostl o 100 %, tj. na 6 případů. Za pozornost stojí, že děti v daném roce spáchaly 4 podvody. V roce 2013 došlo k poklesu hospodářské kriminality, a to zejména z toho důvodu, že klesl o 66,7 % počet trestných činů neoprávněné držení platebního prostředku, tj. na 2 skutky, a o 75 % počet trestných činů podvodu, tj. na 1 skutek. V roce 2014 dochází k obratu, kdy trestný čin neoprávněné držení platebního prostředku vzrostl o 100 %, na 4 skutky. Nově byly spáchány 3 případy neodvedení daně, pojistného a podobné povinné platby. Do budoucna lze předpokládat mírný nárůst kriminality, daný zejména vyšším počtem spáchaných skutků neoprávněné držení platebního prostředku.

Tabulka č. 13 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti hospodářské kriminality spáchané mladistvými

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Neoprávněné držení platebního prostředku	43	3	19	2	4
Neodvedení daně, pojistného a podobné povinné platby	0	0	0	1	20
Ochrana měny	2	0	2	8	2
Podvod	0	0	0	4	0

Zdroj: Statistika Policie ČR, vlastní zpracování

U mladistvých bylo v roce 2010 zjištěno 47 skutků (Graf č. 7), z toho 91,5 % představovalo neoprávněné držení platebního prostředku (Tabulka č. 13). V následujícím roce došlo k prudkému poklesu kriminality, neboť počet případů neoprávněného držení platebního prostředku klesl o 93 %, tj. na 3 případy. V roce 2012 dochází ke změně, v tomto období narůstá nejčastěji páchaný trestný čin mládeží,

a to neoprávněné držení platebního prostředku, který se zvýšil na 19 skutků. V roce 2013 hospodářská kriminalita páchaná mladistvými jako celek mírně klesala, avšak největší pokles v této kategorii zaznamenalo neoprávněné držení platebního prostředku, a to o 89,5 %, tj. na 2 skutky. Naopak výrazně vzrostl počet případů na ochranu měny, z 2 na 8 skutků. V roce 2014 měl na nárůstu kriminality především podíl počet spáchaných případů neodvedení daně, pojistného a podobné povinné platby, který vzrostl z 1 na 20 skutků. V následujícím roce lze očekávat mírný nárůst kriminality.

V rámci hospodářské kriminality se pachatelé zejména dopouštějí trestného činu neoprávněné držení platebního prostředku. Svatoš¹⁰² upozorňuje, že podíl mládeže na trestném činu neoprávněné držení platebního prostředku je tak vysoký proto, že delikventní jedinec chce při kapesní krádeži odcizit peněženku s cílem získat finanční prostředky, které jsou uvnitř, nicméně v peněžence bývá i často platební karta.

5.3 Ověření hypotéz

Hypotéza 1: „Podíl kriminality mládeže je na celkové objasněné kriminalitě nejméně 5%.“

Předmětná hypotéza předpokládá, že podíl trestné činnosti mládeže na celkové objasněné trestné činnosti v Praze za celé sledované období, tj. od roku 2010 do roku 2014, dosahuje alespoň 5 %. Z Výzkumného šetření vyplynulo, že na území hl. m. Prahy bylo v období od roku 2010 do roku 2014 spácháno 373527 trestných činů. Za sledované období jich bylo objasněno 74148. Z celkového počtu objasněných trestných činů spáchala mládež 2061 skutků. To znamená, že podíl trestné činnosti mládeže na celkové objasněné trestné činnosti v Praze za zmíněné období je 3 %. Tato hypotéza se tedy nepotvrdila.

Hypotéza 2: „Mladiství se nejčastěji dopouštěli loupežného přepadení v kategorii násilná kriminalita.“

Výzkumným šetřením bylo zjištěno, že v letech 2010 až 2014 spáchali mladiství 305 násilných provinění. Největší podíl tvořily trestné činy loupeže – bylo jich evidováno 135, což představovalo 44,1 % z celkové násilné kriminality mladistvých za sledované období. Tato hypotéza se potvrdila.

---

¹⁰² SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 240.

Podklady pro výzkumnou část práce, tedy statistiky kriminality, byly získány z veřejných zdrojů Policie České republiky. Statistiky jsou jednoduše dostupné na internetu a jsou zpracovány poměrně přehledně a srozumitelně. Pro vyhodnocení údajů byl zvolen metodologický nástroj analýza, data byla názorně zpracována do grafů a tabulek a podrobně popsána.

Pro stanovení počtu trestné činnosti spáchané mládeží je možné využít pouze statistická data z objasněné trestné činnosti, počet skutků spáchaných mládeží může být mnohem vyšší. U neobjasněných skutků není možné určit, zda je pachatelem dospělá osoba či mladistvý nebo dítě. Přesto z výzkumného šetření vyplývá uspokojivý trend poklesu nápadu trestné činnosti a zejména potom klesá počet skutků spáchaných mladistvými pachateli.

ZÁVĚR

Bakalářská práce Trestná činnost mládeže na území Prahy popisuje problematiku delikventní mládeže. Podrobně vymezuje termíny jako dítě, mladistvý, mládež, trestný čin, provinění apod. Dále se práce zabývá příčinami vzniku kriminálního chování a jeho prevencí. Následně je v práci nastíněna trestně právní odpovědnost mládeže a druhy sankcí ukládané mládeži. V praktické části je sledován stav kriminality mládeže ze statistických výstupů Policie České republiky a zároveň je objasňován vývoj jednotlivých druhů kriminality dětí a mladistvých na území Prahy za vybrané období.

Cílem práce bylo analyzovat kriminalitu mládeže z právně-sociologického hlediska a rozborem statistik o počtu spáchaných trestných činů mládeží na území Prahy dokumentovat závažnost této trestné činnosti. Současně objasnit vývoj jednotlivých druhů kriminality mládeže na území Prahy za období 2010 až 2014.

Zásadní vliv na vývoj dítěte má rodina, která je pro něj důležitá po celý jeho život. Každé rodinné prostředí utváří jedince již od jeho narození. Mělo by mu poskytovat zdravou, láskyplnou a mravní výchovu, předat mu návod k sociálnímu přizpůsobení a přispívat k jeho dalšímu rozvoji, např. rozumovému, sociálnímu.

Vrstevníci mají také podstatný vliv na vývoj jedince. Eliminovat riziko toho, že se dítě přidá k závadové skupině, může především rodina. Pokud mezi dítětem a rodičem bude existovat silný vztah, důvěra i respekt, vztah mezi nimi bude otevřený a rodič bude moci kontrolovat a usměrňovat sociální kontakty dítěte.

Výrazným faktorem, který může ovlivnit výskyt delikventního chování u jedince, je i škola. Její vliv na dítě je velice významný, neboť tam dítě tráví velké množství času. Na formování osobnosti mohou mít vliv jak spolužáci, tak pedagogové. Je třeba, aby škola nastavila žákům jasná pravidla a dodržování těchto pravidel pečlivě vyžadovala, aby nedocházelo k tomu, že bude mezi dětmi například ignorováno a podporováno násilí a diskriminace. Jak agresor, tak oběť agresivního jednání, může v pozdějším věku více inklinovat k dalšímu agresivnímu jednání. V zájmu školy by také mělo být, aby si vybírala pouze kvalifikované a osobnostně způsobilé pedagogické pracovníky.

Škola i rodina může správný vývoj dítěte ovlivnit zejména tím, že zajistí volnočasové aktivity pro dítě, a to nejen na základní škole, ale i v dalším vzdělávání dítěte. Dítě i dospívající jedinec tak efektivně vyplní svůj volný čas, který využije k pozitivnímu formování sociálních kontaktů, vede k zdravému životnímu stylu, k dalšímu sebevzdělávání i rozvoji osobnosti nenásilnou formou.

Zákonodárce vytvořil speciální zákon pro mládež, jímž je ZSM. Tento zákon upravuje trestní odpovědnost dětí a mladistvých a vymezuje druhy sankcí - opatření, které mohou být uloženy delikventům za protiprávní činy. Opatření jsou různorodá a navržena tak, aby se jedince ještě pokusila napravit. Každý se může dopustit chyby, zejména pak děti a mladiství, kteří ještě nemusí být dostatečně vyzrálí jak rozumově, tak sociálně, mohou mít jen špatné zázemí okolí a rodiny, může se jednat o pokus se zviditelnit a uplatnit v závadové skupině nebo může jít o nevyzrálou osobnost, která ještě není schopna rozeznat škodlivost svého jednání. Proto je při ukládání opatření důležité, aby soud aplikoval takovou sankci, která nejlépe naplní tento účel a více než jako represe bude působit preventivně a citlivě, vzhledem ke specifčnosti každého skutku, zejména vzhledem k příčinám a osobnosti mladistvého pachatele, bude zvolené opatření odpovídající každé konkrétní situaci.

Statistickou analýzou kriminality bylo zjištěno, že v Praze za období let 2010 až 2014 spáchala mládež 2061 případů. Tento počet skutků představoval 3% z celkové objasněné kriminality v Praze. Přestože se nejedná o nízké hodnoty, lze hodnotit výsledek pozitivně. Před provedeným výzkumem byla stanovena hypotéza, že počet případů spáchaných mládeží dosahuje za sledované období alespoň 5% procent z celkové kriminality, což se nepotvrdilo. Výzkumná část dále zkoumala, jak se vyvíjely jednotlivé druhy kriminality. Na začátku výzkumu bylo stanoveno, že největší podíl na násilné kriminalitě mladistvých představuje trestný čin loupeže. Tato hypotéza se potvrdila. Loupež je mladistvými páchaná nejčastěji. Počet případů loupeže tvořil 44,1 % z celkové násilné kriminality mládeže. Optimisticky lze vnímat výsledek, který vyplynul z výzkumu, a to, že počet spáchaných trestných činů mládeží na území Prahy za období let 2010 - 2014 klesá a je tak předpoklad další klesající či stagnující tendence v počtu delikventního jednání páchaného mládeží.

Cíl práce byl splněn jak v teoretické, tak v praktické části práce, která podpořila tezi, že kriminálně závadové jednání dětí a mladistvých je velmi závažným

celospolečenským problémem, nejedná se o ojedinělý jev a formování osobnosti dítěte ke zdravému životnímu stylu by mělo být primárním zájmem vyspělé společnosti.

Zdravá společnost vychovává své jedince ke zdravému způsobu života, k respektování etických, kulturních, sociálních i právních norem, a pokud například někteří rodiče neumí, z jakéhokoliv důvodu, zvládat svou roli, pak by měli mít možnost, aby jim státní instituce pomohli a naučili je jak správným způsobem dítě vychovávat a vést. Tuto roli by měla naplnit i škola, kvalitní pedagogičtí pracovníci, vhodné preventivní programy na školách a možnost náplně volného času dětí různými aktivitami i v době po vyučování. Volnočasové aktivity, tj. efektivní využití volného času, je důležité zejména pro středoškolskou mládež, neboť právě nevyužitý volný čas mládeže může nejnázve vést k závadovým aktivitám a delikventnímu chování.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BUBELÍNY, J. *Prevenca kriminality. Vybrané otázky teorie, metodiky a praxe.* Bratislava: Policajný inštitút AFG Trnava, 1998. 85 s. ISBN 80-967995-2-5.
2. HULMÁKOVÁ, J. *Trestání delikventní mládeže.* 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2013. 251 s. ISBN 978-80-7400-450-6.
3. CHMELÍK, J. *Vyšetřování trestné činnosti mládeže a páchané na mládeži v teorii a praxi.* MV ČR, Praha: Sekce personální práce a vzdělávání, 1995. 48 s.
4. JANIŠ, K. et al. *Kapitoly ze základů pedagogiky.* 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2005. 163 s. ISBN 80-7041-019-1.
5. JELÍNEK, J. et al. *Trestní právo hmotné.* 3. vyd. Praha: Leges, 2013. 968 s. ISBN 978-80-87576-64-9.
6. KRATOCHVÍL, V. et al. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část.* 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. 797 s. ISBN 978-80-7400-042-3.
7. MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence.* 3. aktual. vyd. Praha: Portál, 2011. 344 s. ISBN 978-80-7367-825-8.
8. NOVOTNÝ, F. et al. *Trestní právo hmotné.* 3. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2010. 393 s. ISBN 978-80-7380-291-2
9. NOVOTNÝ, O. et al. *Kriminologie.* Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 419 s. ISBN 80-86432-08-4.
10. ONDICOVÁ, M., UHRIN, S. *Prevenca kriminality.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 145 s. ISBN 978-80-7380-405-3.
11. PRŮCHA, J., ŠALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník.* 6. aktualiz. a rozš. vyd. Praha : Portál, 2009. 400 s. ISBN 978-80-7367-647-6.
12. SEJČOVÁ, I. *Deti, mládež a delikvencia.* Bratislava: Album, 2002. 290 s. ISBN 80-968667-2-9.
13. SHELLEOVÁ, I. et al. *Právní postavení mladistvých.* Praha: Eurolex Bohemia, 2004. 250 s. ISBN. 80-86432-82-3.
14. SVATOŠ, R. *Kriminologie.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6.
15. SVATOŠ, R. *Prevenca kriminality.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014. 132 s. ISBN 978-80-87472-76-7.

16. ŠÁMAL, P. et al. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*, 3. vyd. Praha: C.H.Beck, 2011. 988 s. ISBN 978-80-7400-350-9.
17. ŠURYOVÁ, E. *Kriminalita mládeže*. Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 2003. 95 s. ISBN 80-8054-305-4.
18. VACÍNOVÁ, M. *Vybrané kapitoly z psychologie*. Praha: Československý spisovatel, 2011. 159 s. ISBN 978-80-7459-014-6.
19. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. rozš. vyd. Praha: Portál, 2004. 872 s. ISBN 80-7178-802-3.
20. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. 522 s. ISBN 80-7178-308-0.
21. ZAPLETAL, J. et al. *Prevence kriminality*. 2. přepracované vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2005. 108 s. ISBN 80-7251-200-5.
22. ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2002. 231 s. ISBN 80-86473-08-2.

Elektronické zdroje

1. HOLAS, J. Základní rysy delikvence mladistvých v ČR. *Kriminalista* [online]. 2007, roč. 7, č. 3 [cit. 2014-12-1]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalistika-728588.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>>.
2. Policie ČR. Statistické přehledy kriminality. [online]. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>>.
3. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Vládní návrh zákona o soudnictví ve věcech mládeže [online]. 2003, 210/0 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=210&CT1=0>>.
4. Vláda České republiky: Úmluva o právech dítěte [online]. [cit. 2014-12-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezinumluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461. ISSN 1211-1244.
2. ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 79, s. 4036-5020. ISSN 1211-1244.

Ostatní zdroje

1. FITZGERALD, M. et al. *Přehled znalostí o násilí mezi mládeží: Trendy, strategie a reakce v členských státech Evropské unie*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2006. 127 s. ISBN 80-7338-049-8.
2. SOTOLÁŘ, A. Napomenutí mladistvého jako specifické opatření v systému soudnictví ve věcech mládeže. *Trestněprávní revue*. 2007, roč. 6, č. 9, s. 249-253. ISSN 1213-5313.
3. ŠÁMAL, P. K úpravě ochranného léčení v trestním zákoníku. *Trestněprávní revue*. 2010, roč. 9, č. 4, s. 99-106. ISSN 1213-5313.
4. VÁLKOVÁ, H. K „trestněprávnímu obsahu“ duševní poruchy a jeho souvislostem s přípustnou zabezpečovací detencí u některých pachatelů. *Trestněprávní revue*. 2011, roč. 10, č. 9, s. 253-257. ISSN 1213-5313.

SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK A GRAFŮ

Seznam použitých tabulek

Tabulka č. 1 - Počet registrovaných trestných činů v Praze	s. 36
Tabulka č. 2 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti násilné kriminality spáchané dětmi	s. 37
Tabulka č. 3 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti násilné kriminality spáchané mladistvými	s. 37
Tabulka č. 4 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti mravnostní kriminality spáchané dětmi	s. 39
Tabulka č. 5 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti mravnostní kriminality spáchané mladistvými	s. 40
Tabulka č. 6 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti majetkové kriminality spáchané dětmi	s. 42
Tabulka č. 7 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti majetkové kriminality spáchané mladistvými	s. 43
Tabulka č. 8 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti ostatní kriminality spáchané dětmi	s. 45
Tabulka č. 9 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti ostatní kriminality spáchané mladistvými	s. 45
Tabulka č. 10 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti zbývající kriminality spáchané dětmi	s. 47
Tabulka č. 11 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti zbývající kriminality spáchané mladistvými	s. 47
Tabulka č. 12 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti hospodářské kriminality spáchané dětmi	s. 49
Tabulka č. 13 - Nejčastěji registrované trestné činy v oblasti hospodářské kriminality spáchané mladistvými	s. 49

Seznam použitých grafů

Graf č. 1 - Podíl trestné činnosti mládeže v Praze na objasněné kriminalitě v letech 2010 - 2014 s. 35

Graf č. 2 - Počet skutků v oblasti násilné kriminality spáchaných dětmi a mladistvými s. 36

Graf č. 3 - Počet skutků v oblasti mravnostní kriminality spáchaných dětmi a mladistvými s. 39

Graf č. 4 - Počet skutků v oblasti majetkové kriminality spáchaných dětmi a mladistvými s. 41

Graf č. 5 - Počet skutků v oblasti ostatní kriminality spáchaných dětmi a mladistvými s. 44

Graf č. 6 - Počet skutků v oblasti zbývající kriminality spáchaných dětmi a mladistvými s. 46

Graf č. 7 - Počet skutků v oblasti hospodářské kriminality spáchaných dětmi a mladistvými s. 48